

Ringkøbing Skjern Forsyning

Centralisering af spildevandsrensning på Tarm Renseanlæg

Natura 2000 væsentlighedsvurdering

13-09-2021

Ringkøbing Skjern Forsyning

Centralisering af spildevandsrensning på Tarm Renseanlæg

Natura 2000 væsentlighedsvurdering

Kunde	Ringkøbing Skjern Forsyning
Rådgiver	WSP Danmark A/S Sønderhøj 9 8260 Viby J
Projektnummer	1322100153
Dokument ID	Natura 2000 væsentlighedsvurdering
Projektleder	Henrik Skovgaard
Kvalitetssikret af	Oliver Mørk
Godkendt af	Rasmus Bang
Version	0.2
Udgivet	13-09-2021

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	4
2.	Planlagt centralisering af spildevandsrensning i Tarm	5
3.	Grundlag for væsentlighedsvurderingen	7
3.1	Habitatbekendtgørelsen	7
3.2	Procedure	8
3.3	Mulige påvirkninger af Natura 2000 områder	10
4.	Berørte Natura 2000 områder	12
4.1	Natura 2000 område nr. 68 – udpegningsgrundlag og screening	12
4.2	Natura 2000 område nr. 69 - udpegningsgrundlag	15
5.	Vandområdeplanerne	20
6.	Potentielle påvirkninger af Natura 2000 områder	24
6.1	Påvirkning af habitatnaturtyper og arter i N69	25
6.2	Påvirkning af habitatnaturtyper og arter i N68	30
7.	Konklusion	38
8.	Referencer	39

1. Indledning

Ringkøbing Skjern Forsyning planlægger at centralisere spildevandsrensningen på Tarm Renseanlæg af økonomiske og driftsmæssige årsager. Planen vil medføre, at alle øvrige renseanlæg i forsyningsselskabets område (Ringkøbing Skjern kommune) nedlægges, og spildevandet fra de nedlagte renseanlæg skal pumpes til Tarm Renseanlæg gennem eksisterende og nye spildevandsledninger. Linjeføringen af de nye spildevandsledninger er endnu ikke kendt fuldt ud, men skal bl.a. krydse Skjern Å og de tilhørende arealer ved styret underboring suppleret med gravearbejde.

Centraliseringen vil medføre en større udledning af rensset spildevand til Skjern Å og dermed Ringkøbing Fjord. Til gengæld vil udledningen af rensset spildevand fra de tilbageværende 9 renseanlæg i Ringkøbing Skjern ophøre. Der vil således ske en flytning af udledningspunkter fra renseanlæg i kommunen, hvor små og delvist forældede renseanlæg nedlægges, og rensningen af spildevand sker på et moderniseret renseanlæg med bedre rensekapacitet og -effektivitet. Sideløbende frem til 2027 renoveres kloaknettet, så overløb af urensset spildevand i forbindelse med store regnhændelser forebygges ved separatkloakering. Det vil medføre en reduceret udledning af organisk stof og næringsstofferne kvælstof og fosfor til vandmiljøet.

Tarm Renseanlæg ligger i nærheden af et internationalt naturbeskyttelsesområde (Natura 2000 område nr. 68; Skjern Å og Natura 2000 område nr. 69; Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen), og renseanlægget vil også efter udbygning have udledning af rensset spildevand til et Natura 2000 område. Da centraliseringen ikke må skade et Natura 2000 område har Ringkøbing Skjern forsyning bedt WSP Danmark om at udarbejde en Natura 2000 væsentlighedsvurdering af, om centraliseringen kan have en væsentlig påvirkning på Natura 2000 områders naturtyper eller arter. Endvidere behandler notatet de vandområder, som er målsatte og indgår i statens Vandområdeplan 2015-2021, idet der ikke må ske forringelser af den økologiske tilstand af disse.

Nærværende væsentlighedsvurdering omfatter ikke eventuelle andre forhold (f.eks. linjeføringer af spildevandsledninger) som kan påvirke Natura 2000 områder og særligt beskyttede arter (bilag IV arter), der er omfattet af habitatbekendtgørelsen.

Realisering af projektet forudsætter, at det kan rummes indenfor den gældende spildevandsplan for Ringkøbing Skjern Kommune. Natura 2000 væsentlighedsvurderingen vil være et vigtigt bidrag i beslutningsprocessen og en eventuel senere myndighedsbehandling af projektansøgning.

2. Planlagt centralisering af spildevandsrensning i Tarm

Tabel 2.1.1. er en oversigt over de eksisterende renseanlæg i Ringkøbing Skjern Kommune. Den geografiske placering af renseanlæggene fremgår af Figur 2.1.1, der også viser om renseanlæggene er i drift eller indenfor perioden 2016-2021 er blevet nedlagt.

Tabel 2.1.1: Oversigt over renseanlæg i Ringkøbing Skjern Kommune og recipienter og deres driftsstatus.

Renseanlæg	Status 2021	Antal PE godkendt kapacitet og (tilsluttet kapacitet)	Primær recipient 2021	Natura 2000 recipient
Tarm	I drift	63.000 (35.000)	Tarm Bybæk	Skjern Å, Ringkøbing Fjord
Videbæk	I drift	14.000 (6.000)	Vorgod Å	Skjern Å, Ringkøbing Fjord
Ringkøbing	I drift	42.500 (20.800)	Ringkøbing Fjord	Ringkøbing Fjord
Hvide Sande	I drift	11.000 (6.000)	Ringkøbing Fjord	Ringkøbing Fjord
Grønbjerg	I drift	4.000 (1.500)	Pøl Bæk	Ringkøbing Fjord
Spjald	I drift	4.000 (2.000)	Hover Å	Ringkøbing Fjord
Hoven	Anlægget er nedlagt d. 8. marts 2021	518 (350)	Tarm Bybæk	Skjern Å, Ringkøbing Fjord
Vorgod	Anlægget er nedlagt d. 14. dec. 2018	2.000 (1.800)	Vorgod Å	Skjern Å, Ringkøbing Fjord
Hemmet	Anlægget er nedlagt d. 29. juni 2020	7.500 (2.100)	Tarm Bybæk	Ringkøbing Fjord
Hover	I drift	720 (300)	Hover Å	Ringkøbing Fjord
Stadil	I drift	1.500 (450)	Madum Å	Ringkøbing Fjord
Tim	I drift	1.120 (1.000)	Ringkøbing Fjord	Ringkøbing Fjord
Lem	Anlægget er nedlagt d. 16. juni 2020	4.000 (1.200)	Ringkøbing Fjord	Ringkøbing Fjord
Kloster	Anlægget er nedlagt d. 19. Juni 2018	2.500 (4.100)	Ringkøbing Fjord	Ringkøbing Fjord
Troldhede	Anlægget er nedlagt d. 14. aug. 2018	2.000 (600)	Tarm Bybæk	Skjern Å, Ringkøbing Fjord

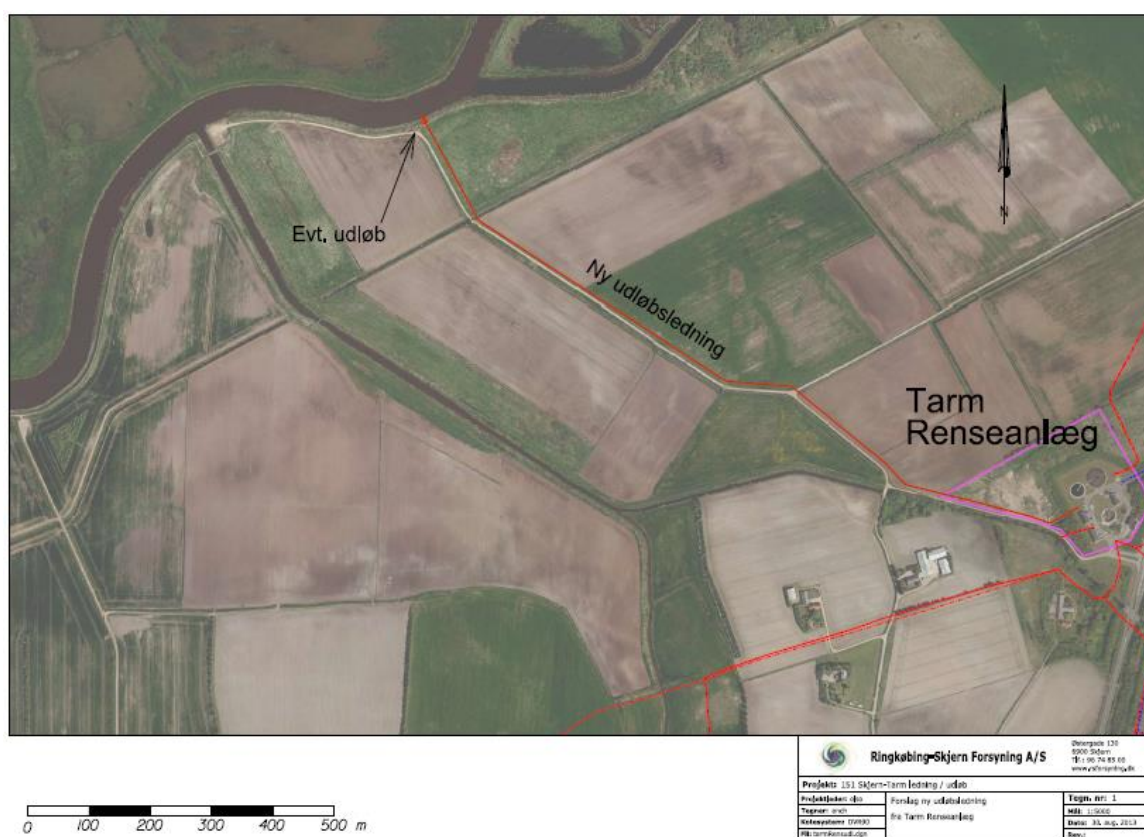
I 2018 er flere mindre renseanlæg blevet nedlagt, og Hemmet Renseanlæg og Hoven Renseanlæg er nedlagt i henholdsvis 2020 og 2021. Der er dog stadig 9 aktive renseanlæg i Ringkøbing Skjern Kommune med det nuværende Tarm Renseanlæg som det største med en kapacitet på 63.000 PE (personækvivalenter) og 35.000 PE tilsluttet. Det ses også, at der stadig er relativt mange små renseanlæg med få PE tilsluttet. Renseeffektiviteten varierer mellem renseanlæggene og også fra år til år på de enkelte anlæg.

Det ses også at Tabel 2.1.1, at alle renseanlæg har Ringkøbing Fjord som marin recipient, hvoraf nogle renseanlæg først udleder til mindre vandløb (f.eks. Tarm Renseanlæg til Tarm Bybæk), mens andre udleder direkte i Ringkøbing Fjord. Alle de primære recipienter er dog en del af enten Skjern Å oplandet eller Hover Å oplandet, som samlet indgår i Ringkøbing Fjords afstrømningsopland.

Det planlægges at udbygge Tarm Renseanlæg fra en kapacitet i dag på 65.000 PE til 130.000 PE med forventet 118.000 PE tilsluttet. Når alle andre renseanlæg er nedlagt, og spildevandet pumpes til Tarm Renseanlæg til rensning på et udbygget Tarm Renseanlæg, vil hele udledningen

af renset spildevand i Ringkøbing Skjern Kommune ske til Skjern Å via en ny udløbsledning og udledningspunkt i åen, Figur 2.1.1. Det nuværende udledningspunkt i Tarm Bybæk nedlægges således og flyttes til en meget større og mere robust recipient.

Som i dag vil al renset spildevand ende i Ringkøbing Fjord, men udledningen vil være centreret omkring Skjern Å's udløb i den sydlige del af Ringkøbing Fjord. Til gengæld fjernes udledningen af renset spildevand i den øvrige del af Ringkøbing Fjord. F.eks. udleder Ringkøbing Renseanlæg i dag til den nordlige del af Ringkøbing Fjord. Der vil således ske geografiske forskydninger af udledningspunkterne i Ringkøbing Fjord, som kan have betydning for miljøtilstanden i Skjern Å og Ringkøbing Fjord og de tilknyttede arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget i Natura 2000 områderne.

Figur 2.1.1: Forventet udledningspunkt i Skjern Å for et udbygget Tarm Renseanlæg.

3. Grundlag for væsentlighedsvurderingen

Væsentlighedsvurderingen forholder sig til mulige påvirkninger i Natura 2000 områder og ind i Natura 2000 områder, både ved anlæg og drift af centralisering af spildevandsrensningen i Tarm.

Som 0-alternativ vurderes i forhold den eksisterende arealanvendelse og drift.

Væsentlighedsvurderingen er udarbejdet efter forskrifterne i habitatbekendtgørelsen BEK nr. 1595 af 06/12/2018, samt "Vejledning til bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter", Vejledning nr. 48 (Miljøstyrelsen, 2020). Vejledningen er ikke bindende, men bidrager til fortolkningen af bekendtgørelsen og til, hvordan reglerne for administrationen kan opfyldes. Vejledningen er udarbejdet ved inddragelse af lovforberedende arbejder, klagenævnspraksis, EU-Kommissionens vejledninger og EU-Domstolens afgørelser.

Som datagrundlag er anvendt følgende oplysninger:

- Natura 2000-planen for de berørte Natura 2000-områder N 68 og N69 (Naturstyrelsen, 2016).
- Natura 2000-planens basisanalyse 2022-2027 for Natura 2000 område nr. 68; Skjern Å bestående af Habitatområde H61 og Fuglebeskyttelsesområde F118.
- Natura 2000-planens basisanalyse 2022-2027 for Natura 2000 område nr. 69; Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen bestående af Habitatområde H62 og Fuglebeskyttelsesområde F43.
- Vandområdeplanen for Jylland Fyn 2015-2021 (Miljøstyrelsen, 2016).
- Basisanalyse til Vandområdeplan 2021-2027 (MiljøGis)
- Natura 2000-databasen på www.mst.dk, hvor der kan søges efter områder og udpegningsgrundlag,
- Danmarks Miljøportal, herunder arealinformation.dk og naturdata.dk.

Endelig er eksisterende viden om udpegningsgrundlagets arter og naturtyper mht. national og regional udbredelse, levevis, tilstand og trusler inddraget i vurderingen.

3.1 Habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen fastsætter bindende forskrifter for myndigheder om planlægning og administration, der berører internationale naturbeskyttelsesområder, samt beskyttelse af visse arter. Bekendtgørelsen er en implementering af EU's habitatdirektiv i dansk lov.

Bekendtgørelsens regler skal derfor anvendes, når myndighederne skal planlægge eller træffe afgørelser i sager efter en lang række love på natur- og miljøområdet. Lovene er oplistet i bekendtgørelsen.

Hvis myndigheden vurderer, at projektet kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområdes integritet, kan der ikke meddeles tilladelse, dispensation eller godkendelse til det ansøgte.

Bestemmelserne gælder også for planer, der lægger rammerne for fremtidige tilladelser til projekter.

3.2 Procedure

Proceduren for konsekvensvurdering tager udgangspunkt i habitatbekendtgørelsen, habitatvejledningen samt juridiske afgørelser – både nationale og internationale.

Alle aspekter af en plan eller projekt, som i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter skønnes at kunne påvirke Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag, skal inddrages i en konsekvensvurdering.

Proces

- Krav om foreløbig vurdering af planer og projekter med henblik på at vurdere, om de kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.
- Krav om konsekvensvurdering, hvis den foreløbige vurdering viser, at en plan eller projekt kan have en væsentlig påvirkning.
- Planer og projekter der ikke kan afvises at ville skade et Natura 2000-område kan ikke vedtages eller tillades.
- I ganske særlige og begrænsede tilfælde er der mulighed for at fravige beskyttelsen. Fraviges beskyttelsen, kræves kompenserende foranstaltninger.

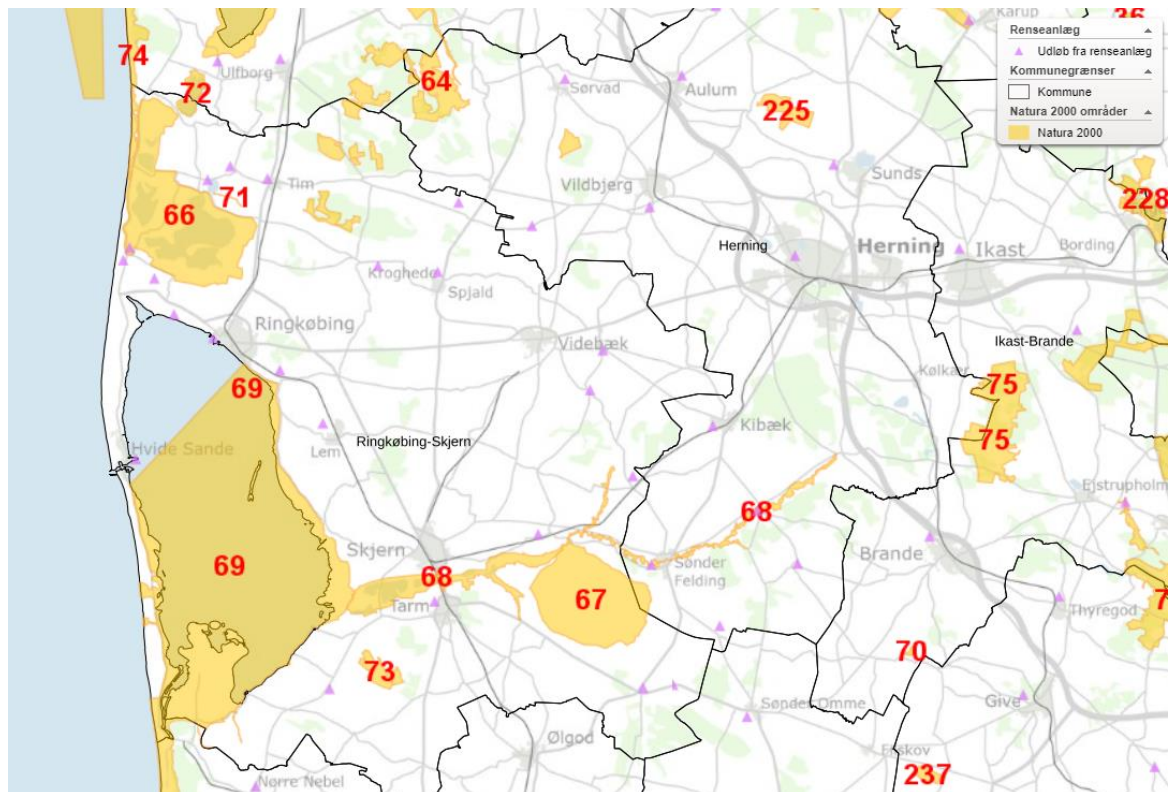
Figur 3.2.1: Procedure for Natura 2000 konsekvensvurdering. Rapporten her er de to første trin i processen, en screening og væsentlighedsvurdering, der skal afklare potentiale for påvirkninger og behovet for en fuld konsekvensvurdering.

Som første trin i vurderingen er der udført en screening af, hvilke Natura 2000-områder, der potentielt kan påvirkes af projektet.

Projektet med centralisering af spildevandsrensning i Tarm kan potentielt påvirke Natura 2000 område nr. 68 (Skjern Å), der dækker et areal på 2.689 ha og består af habitatområdet H61 (Skjern Å) og fuglebeskyttelsesområdet; F118 (Skjern Å) og Natura 2000 område 69 (Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen), der dækker et areal på 28.185 ha og består af habitatområdet H62 (Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen) og fuglebeskyttelsesområdet F43 (Ringkøbing Fjord).

Natura 2000 områdets udstrækning og projektiltag fremgår af Figur 3.2.2.

Uden for Natura 2000-områder er Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag (bilag I-habitatnaturtyper, bilag II-habitatarter og bilag I-fuglearter) ikke formelt omfattet af Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiverne. Derimod er dyrearter på habitatdirektivets bilag IV-beskyttede, ikke blot inden for Natura 2000-områderne, men i hele deres naturlige udbredelsesområde, og plantearterne er beskyttet mod ødelæggelse i alle livsstadier, jf. Habitatbekendtgørelsens § 10. Bilag IV arterne indgår ikke i denne væsentlighedsvurdering.

Figur 3.2:2 Natura 2000 områder omkring Skjern Å og Ringkøbing Fjord.

Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiverne har til formål at opnå gunstig bevaringsstatus for arterne og naturtyperne på udpegningsgrundlaget. Gunstig bevaringsstatus for arter betyder jf. Habitatbekendtgørelsen:

- a) data vedrørende bestandsudviklingen af den pågældende art viser, at arten på lang sigt vil opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levesteder,
- b) artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang, eller der er sandsynlighed for, at det inden for en overskuelig fremtid vil blive mindsket, og
- c) der er og sandsynligvis fortsat vil være et tilstrækkeligt stort levested til på lang sigt at bevare dens bestande.

For naturtyper betyder gunstig bevaringsstatus ifølge Habitatbekendtgørelsen, at:

- a) det naturlige udbredelsesområde og de arealer, det dækker inden for dette område, er stabile eller i udbredelse,

- b) den særlige struktur og de særlige funktioner, der er nødvendige for dets opretholdelse på lang sigt, er til stede og sandsynligvis fortsat vil være det i en overskuelig fremtid, og*
- c) bevaringsstatus for de arter, der er karakteristiske for den pågældende naturtype, er gunstig.*

Den gunstige bevaringsstatus for arter på udpegningsgrundlaget inden for Natura 2000-områder kan påvirkes af aktiviteter udenfor, hvis projektet påvirker ind i Natura 2000 området eller en art bevæger sig uden for et Natura 2000-område og ind i områder, hvor der foregår sådanne aktiviteter, der ødelægger eller forstyrrer artens fødesøgning eller udgør en spredningsbarriere eller lignende. Sådanne aspekter er derfor også vurderet i denne væsentlighedsvurdering. På samme måde kan den gunstige bevaringsstatus for naturtyper inden for Natura 2000-området påvirkes af aktiviteter, der foregår uden for Natura 2000-områder.

I andet trin af vurderingen foretages en såkaldt væsentlighedsvurdering, der også kaldes en foreløbig konsekvensvurdering. Her vurderes påvirkningernes væsentlighed i forhold til samtlige naturtyper og arter, der er på udpegningsgrundlaget for de berørte Natura 2000-områder.

Væsentlighedsbegrebet

Alt hvad der kan skade lokalitetens integritet, er væsentligt. Hvis påvirkningen skønnes at indebære negative udsving i bestandsstørrelser, der er mindre end de naturlige udsving, der anses for at være normale for den pågældende art eller naturtype anses det for uvæsentligt. Væsentlig påvirkning ligger altså ud over dette. Det anses ligeledes for uvæsentligt, hvis den beskyttede naturtype eller art hurtigt og uden menneskelig indgriben skønnes at ville opnå den hidtidige tilstand eller en tilstand, der skønnes at svare til eller være bedre end den hidtidige tilstand. Hvad der ligger uden for det uvæsentlige, er altså væsentligt.

Væsentlighedsvurdering udarbejdes på grundlag af den umiddelbart tilgængelige information vedr. projektets karakter og områdets tilstand, herunder det grundlag, der foreligger vedr. naturtyper og arter jf. basisanalyse mm.

Der er altså ingen krav om egentlig monitoring og nye undersøgelser af områdets naturtyper og arter, hvis det på det foreliggende grundlag kan afvises, at der vil kunne ske nogen væsentlig påvirkning af disse.

Hvis der på baggrund af den tilgængelige viden og denne væsentlighedsvurdering er tvivl om, hvorvidt der kan være en væsentlig påvirkning, jf. forsigtighedsprincippet, skal der udarbejdes en fuld konsekvensvurdering.

3.3 Mulige påvirkninger af Natura 2000 områder

Projektet indeholder følgende mulige påvirkninger af Natura 2000 områder:

- Udledninger af rensset spildevand til recipienter vil ændres, idet udledningen fra nedlagte renseanlæg ophører, mens udledningen til den sydlige del af Ringkøbing Fjord i Natura 2000 område N 69 stiger. Samlet set falder udledningen af kvælstof, fosfor og organisk stof til Ringkøbing Fjord, men den geografiske fordeling af de udledte mængder ændres

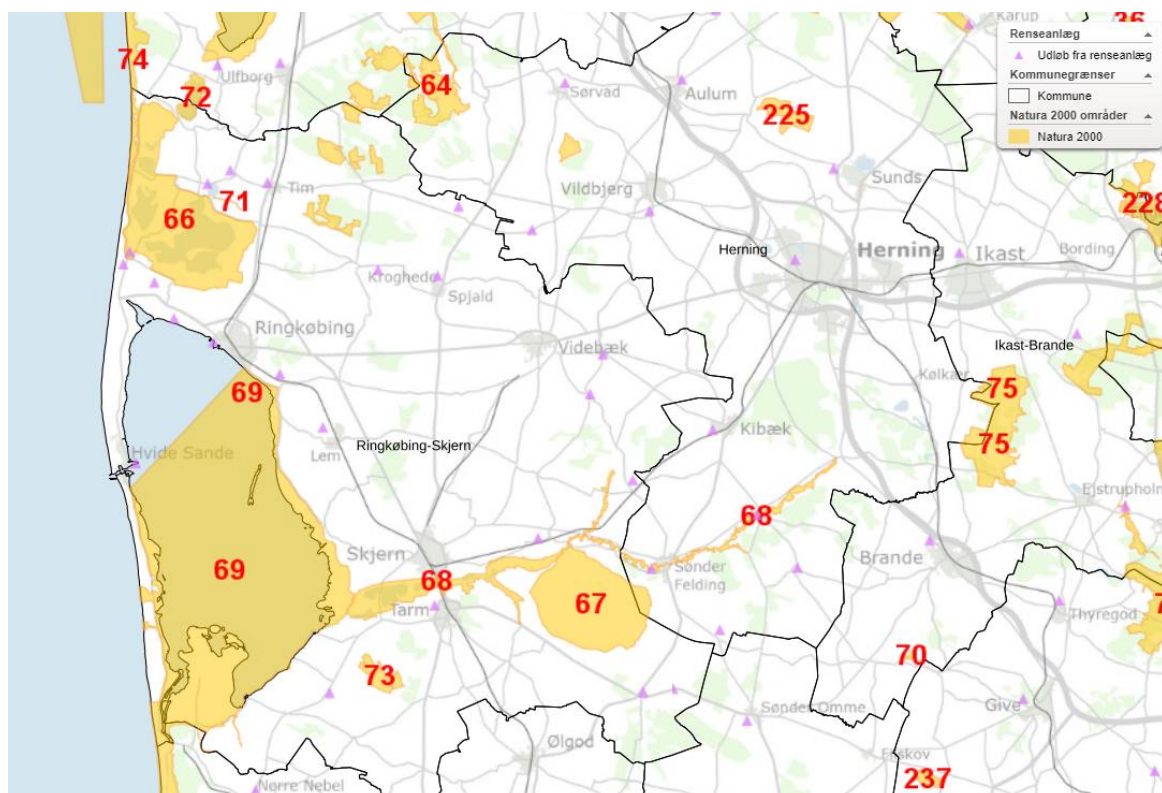
med potentiel risiko for lokal forringelse af den økologiske tilstand. Det kan have betydning for de udpegede naturtyper og arter i denne del af fjorden.

- Udledningen af rensset spildevand til Skjern Å i Natura 2000 område nr. N 68 stiger. Det kan have betydning for de udpegede naturtyper og arter med tilknytning til vandløbet, at der tilledes større en større vandmængde (hydraulisk påvirkning) eller potentielt forurenende stoffer (BI_5 , ammonium og suspenderet stof).

4. Berørte Natura 2000 områder

Som tidligere nævnt berører centraliseringen af spildevandsrensning på Tarm Renseanlæg to Natura 2000 områder, N68 og N69. Det vurderes, at nedlæggelse af øvrige renselanlæg ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt.

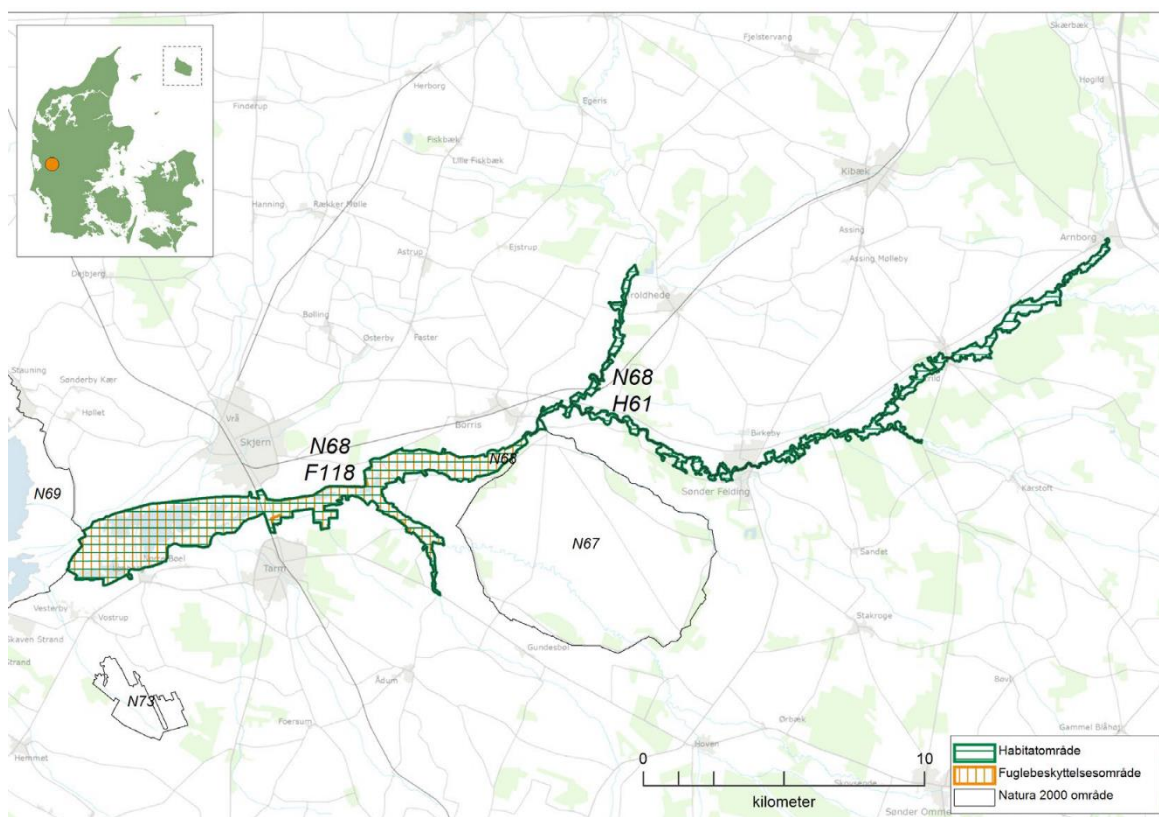
I det følgende gennemgås udpegningsgrundlaget og status for de berørte Natura 2000 områder baseret på Miljøstyrelsens basisanalyse til Natura 2000 plan 2022-2027.

Figur 4.1.1 Natura 2000 områder omkring Skjern Å og Ringkøbing Fjord. Udløb fra eksisterende renselanlæg er vist med lilla trekant.

4.1 Natura 2000 område nr. 68 – udpegningsgrundlag og screening

I det følgende gives en beskrivelse af habitatområde H61 og fuglebeskyttelsesområde F118, baseret på Miljøstyrelsens basisanalyse til Natura 2000 plan for Natura 2000 område N 68 (Miljøstyrelsen, 2020). Den geografiske udstrækning af området fremgår af Figur 4.1.1.

Figur 4.1.2: Kortet viser Natura 2000-områdets afgrænsning. Natura 2000-område N68 Skjern Å består af habitatområde H61 Skjern Å (vandret grøn skravering) og fuglebeskyttelsesområde F118 Skjern Å (lodret orange skravering).

Natura 2000-område nr. N68 Skjern Å har et samlet areal på 2.689 ha. hvoraf de 453 ha er vandflade i områdets store søer. Området er afgrænset som vist på Figur 4.1.3. Natura 2000-området er udpeget som habitatområde nr. H61 Skjern Å og fuglebeskyttelsesområde nr. F118 Skjern Å. Ca. 2/3 af det samlede areal er statsejet.

Skjern Ådalen blev dannet af smeltevand efter sidste istid. Åen er Danmarks vandrigeste og afvander 11 % af Jylland. Den udspringer i Natura 2000-område nr. 76 Store Vandskel ved Tørring og løber mod vest og ender med et delta i Ringkøbing Fjord. I den øvre del er vandløbet naturligt slynget, mens den nedre, vestlige del er præget af, at Skjern Å først blev udrettet i 1966 og dernæst genslynget via et naturgenopretningsprojekt, der blev afsluttet i 2002. I den forbindelse blev der langs den nederste del af åen, tæt ved Skjern by skabt en del store søer i nærheden af åen bl.a. Hestholm Sø.

Fuglebeskyttelsesområdet er nyt - dog har den vestligste del omkring Hestholm sø hidtil været en del af det tilstødende fuglebeskyttelsesområde F43 Ringkøbing Fjord. Området ligger i Ringkøbing-Skjern og Herning Kommuner og indenfor vandområdedistrikt Jylland og Fyn. Dette Natura 2000-område er specielt udpeget for at beskytte naturtypen vandløb med vandplanter og de store forekomster af surt overdrev og i noget mindre omfang, tidvis våd eng, hængesæk og elle- og askeskov. Området er primært karakteriseret ved de store lysåbne eng- og mosearealer langs Skjern Å, der mange steder afgrænses af overdrevsskrænter langs kanterne. Af arter bør nævnes vandranke, der findes udbredt i den vestlige del af området samt grøn

kølleguldsmed, damflagermus og odder, der findes udbredt i hele vandløbssystemet sammen med laks, der har en stor oprindelig gydebestand tilknyttet Skjern Å med sidetilløb. Blandt trækfuglene kan nævnes store antal af rastende svømmeænder og gæs og af ynglefugle kan nævnes plettet rørvagtel og blåhals, der begge overvejende er fundet i de vestligste dele af området.

Tabel 4.1.1: Udpegningsgrundlaget for H61 og F118. " Naturtyper angivet med * er prioriterede (Naturstyrelsen, 2020).

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 61		
Naturtyper:	Søbred med smårter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Hængesæk (7140)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
	Vandranke (1831)	Grøn kølleguldsmed (1037)
	Bæklampret (1096)	Flodlampret (1099)
Arter:	Havlampret (1095)	Laks (1106)
	Odder (1355)	Damflagermus (1318)

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 118		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Skestork (T)
	Sangsvane (T)	Blisgås (T)
	Kortnæbbet gås (T)	Bramgås (T)
	Knarand (T)	Skeand (T)
	Krikand (T)	Rørhøg (Y)
	Plettet rørvagtel (Y)	Klyde (Y)
	Fjordterne (Y)	Blåhals (Y)

Den nationale udbredelse (og kvalitet) af naturtypen vandløb med vandplanter (3260) er ikke kortlagt i samme omfang som de øvrige naturtyper, men dækkes af vandområdeplanens kontrolovervågning.

Naturtilstanden for de lysåbne naturtyper er god for ca. 2/3 af det samlede kortlagte areal. De overordnede trusler mod de lysåbne naturtyper i området er tilgroning i mellemhøj-høj vegetation og vedplanter.

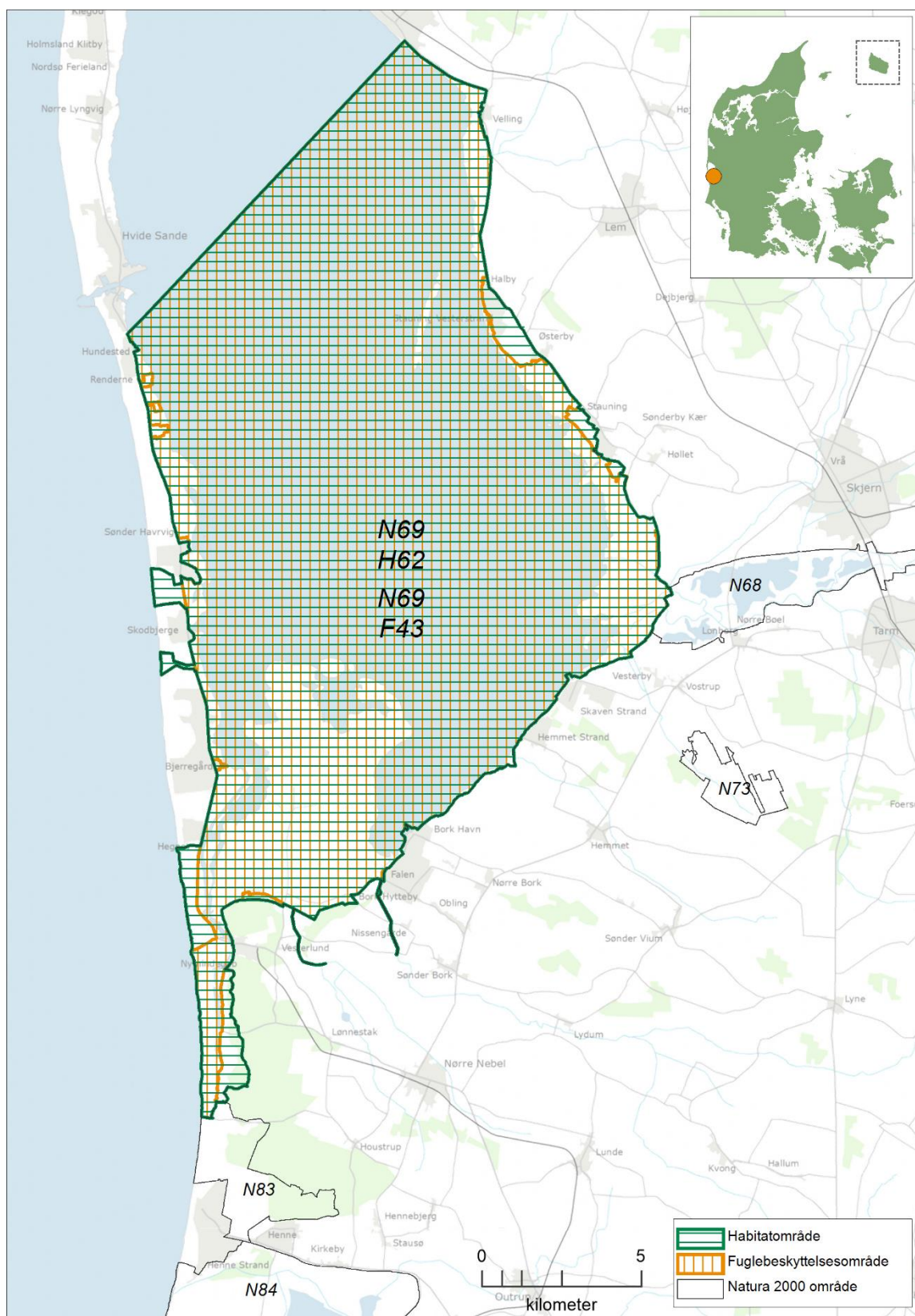
Der vurderes at være gode forudsætninger for stabile bestande af bæklampret, grøn kølleguldsmed, laks, odder og vandranke, og der vurderes ikke at være de store trusler for disse arter i området.

Der vurderes at være gode forudsætninger for lokale ynglebestande af rørdrum, rørhøg, blåhals og plettet rørvagtel, selv om sidstnævnte har en ustabil forekomst i området. Der vurderes ikke at

være trusler for arternes forekomst i området. For fjordterne og klyde vurderes der at være mindre gode forudsætninger for en fortsat lokal forekomst. Den overordnede trussel for disse to arter er risikoen for prædation fra landlevende rovdyr samt tilgroning af yngleøer. Der vurderes at være gode forudsætninger for forekomster af rastende og fouragerende trækfugle som skestork, sangsvane, kortnæbbet gås, blisgås, bramgås, krikand, skeand og knarand og uden nævneværdige trusler for arterne i området.

4.2 Natura 2000 område nr. 69 - udpegningsgrundlag

I det følgende gives en beskrivelse af habitatområde H62 og fuglebeskyttelsesområde F43, baseret på Miljøstyrelsens basisanalyse til Natura 2000 plan for Natura 2000 område N 69 (Miljøstyrelsen, 2020). Den geografiske udstrækning af området fremgår af Figur 4.2.1.

Figur 4.2.1: Kortet viser Natura 2000-områdets afgrænsning. Natura 2000-område N69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen består af habitatområde H62 (vandret grøn skravering) og fuglebeskyttelsesområde F43 (lodret orange skravering) begge med samme navn.

Natura 2000-område nr. N69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen har et samlet areal på 28.185 ha, hvoraf de 21.543 ha er selve Ringkøbing Fjord og 272 ha er vandflade i de store søer. Området er afgrænset som vist på kortet. Natura 2000-området er udpeget som habitatområde nr. H62 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen og fuglebeskyttelsesområde nr. F43 Ringkøbing Fjord. Ca. 1/5 af landarealet er statsejet og resten er privat.

Den del af fuglebeskyttelsesområdet, der hidtil har omfattet de nedre dele af Skjern Ådal omkring Hestholm Sø er overført til det nyoprettede fuglebeskyttelsesområde 118 - Skjern Å. Området ligger i Ringkøbing-Skjern og Varde Kommune og inden for vandområdedistrikt Jylland og Fyn.

Dette Natura 2000-område er specielt udpeget for at beskytte de store forekomster af vandfugle som svaner, ænder, gæs og vadefugle, der yngler og raster ved og omkring Ringkøbing Fjord. Området rummer desuden over 15% af det samlede areal af naturtyperne hvid klit og havtornklit samt over 5% af det samlede areal af naturtyperne strandeng, forklit, grå/grøn klit og rigkær indenfor Natura 2000-områderne i den atlantiske biogeografiske region. Som et af de eneste steder i landet er naturtypen flodmunding på dette områdes udpegningsgrundlag.

Ringkøbing Fjord rummer ca. 63 % af den marine naturtype kystlagune og strandsøer inden for Natura 2000-områderne i den marine atlantiske region. Fjorden er en stor lavvandet brakvandsfjord omgivet af bl.a. store strandengsarealer, især ved Værnengene og Tipperne, der danner en halvø ud i den sydlige ende af fjorden. Her er landskabet fladt med talrige småsøer og enge, der er gennemskåret af loer og enkelte grøfter. På engene findes et af landets sidste faste ynglepladser for alm. ryle, brushane og stor kobbersnepe. I den østlige del af Ringkøbing Fjord ligger øen Klægbanken, der overvejende er bevokset med højt tagrør. I fjordens sydøst hjørne har Skjern Å sit udløbsdelta. Her findes bl.a. planten vandranke. Udløbet fra Skjern å har direkte sammenhæng med det naboliggende N2000 område - Skjern Å, hvor Skjernå laksen gyder. Ud for å-deltaet ligger øen Høje Sande, hvor skestork har ynglet gennem en årrække. Fjorden har forbindelse til Vesterhavet gennem slusen ved Hvide Sande. Slusen var oprindeligt alene en afvandingssluse. Slusepraksis har stor indflydelse på saltholdigheden af fjordvandet og vandstanden i fjorden og på engene. I vinterhalvåret er saltholdigheden typisk meget lav grundet stor ferskvandstilførsel fra Skjern Å. Ud over naturtypen lagune er specielt strandengene afhængige af saltvandspåvirkning og høj vandstand. Strandengenes udbredelse og tilstand er derfor afhængig af slusepraksis. Flere fuglearter, herunder især ynglefugle som brushane og engryle stiller specifikke krav til lav salinitet og høj vandstand på engarealerne. I området raster tusindvis af vandfugle herunder periodisk mere end 3000 knopsvaner og store tal af hvinand, mørkbuget knortegås, blichøne, hvidklire og lille kobbersnepe. Hvert vinterhalvår ses også rastende rovfugle som havørn og vandrefalk.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 62		
Naturtyper:	Flodmunding (1130)	Lagune* (1150)
	Strandeng (1330)	Forklit (2110)
	Hvid klit (2120)	Grå/grøn klit* (2130)
	Klithede* (2140)	Havtørnklit (2160)
	Grårisklit (2170)	Klitlavning (2190)
	Søbred med småurter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Tørvelavning (7150)
	Rigkær (7230)	
Arter:	Vandranke (1831)	Flodlampret (1099)
	Havlampret (1095)	Laks (1106)
	Stavsild (1103)	Odder (1355)

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 43		
Fugle:	Skarv (T)	Rørdrum (Y)
	Skestork (Y)	Knopsvane (T)
	Pibesvane (T)	Sangsvane (T)
	Kortnæbbet gås (T)	Bramgås (T)
	Mørkbuget knortegås (T)	Gravand (T)
	Knarand (T)	Spidsand (T)
	Skeand (T)	Pibeand (T)
	Krikand (T)	Hvinand (T)
	Stor skallesluger (T)	Havørn (T)
	Rørhøg (Y)	Blå kærhøg (T)
	Vandrefalk (T)	Plettet rørvagtel (Y)
	Blishøne (T)	Klyde (TY)
	Hjejle (T)	Pomeransfugl (T)
	Almindelig ryle (Y)	Brushane (Y)
	Hvidklire (T)	Stor kobbersneppe (Y)
	Lille Kobbersneppe (T)	Splitterne (Y)
	Fjordterne (Y)	Havterne (Y)
	Blåhals (Y)	Rødrygget tømskade (Y)

Tabel 4.2.1: Tabellen viser naturtyper og/eller arter på udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype jf. habitatdirektivet. Ved fuglearterne er det angivet, om der er tale om ynglefugle (Y) eller trækfugle (T).

Naturtilstanden for de lysåbne naturtyper er god-høj ca. halvdelen af det samlede kortlagte areal og moderat-ringe på den anden halvdel. Det er især tilstanden på de store arealer med tagrørsbevokset strandeng (strandørsump), der trækker naturtilstanden ned samlet set. De overordnede trusler mod de lysåbne naturtyper i området er tilgroning i høj vegetation, vedplanter og invasive arter (især rynket rose).

Der vurderes at være gode forudsætninger for stabile bestande af laks, odder og vandranke, og der vurderes ikke at være de store trusler for disse arter i området.

Blandt trækfuglene bør nævnes en lang række vandfugle, herunder mængder af rastende svaner, store antal af rastende gæs, som kortnæbbet gås og bramgås. mange ænder som gravand, spidsand, pibeand og krikand og vadefugle som fx. hvidklire. Hvert vinterhalvår og i træktiden ses hyppigt rastende rovfugle som havørn og vandrefalk i området. Af ynglefugle bør fremhæves en af landets største kolonier af ynglende skestork, en af landets største og sidste bestande af alm. ryle, brushane og stor kobbersneppe samt en stor bestand af rørskovstilknyttede arter som rørdrum og rørhøg og til dels blåhals.

Der vurderes at være gode forudsætninger for lokale ynglebestande af skestork, rørdrum, rørhøg, klyde, alm. ryle, brushane, stor kobbersneppe, havterne, plettet rørvagtel, rødrygget tornskade og blåhals, selv om flere af arterne har ustabile forekomster i området. For fjordterne og splitterne vurderes der at være mindre gode forudsætninger for en fortsat lokal forekomst.

Den helt overordnede trussel mod ynglefuglene er risikoen for prædation fra landlevende rovdyr og for fjord- og splitterne er det tilgroning af de tidligere yngleøer der udgør det største problem. Der vurderes at være gode forudsætninger for forekomster af rastende og fouragerende trækfugle som skarv, knopsvane, pibesvane, sangsvane, kortnæbbet gås, bramgås, mørkbuget knortegås, gravand, krikand, skeand, spidsand, pibeand, knarand, stor skallesluger, hvinand, klyde, lille kobbersneppe, hvidklire, pomeransfugl, hjejle, vandrefalk, blå kærhøg og havørn.

De eneste trusler for trækfuglene er den forringede vandkvalitet i Ringkøbing Fjord, der kan påvirke fødegrundlaget for knopsvane, pibesvane, sangsvane, mørkbuget knortegås, pibeand, spidsand, stor skallesluger, hvinand og blishøne.

5. Vandområdeplanerne

Bevaringsstatus for de marine naturtyper i Natura 2000 områder afhænger i høj grad af tilførslen af næringsstoffer, herunder fosfor og især kvælstof. Det fremgår af gældende Natura 2000-plan, at

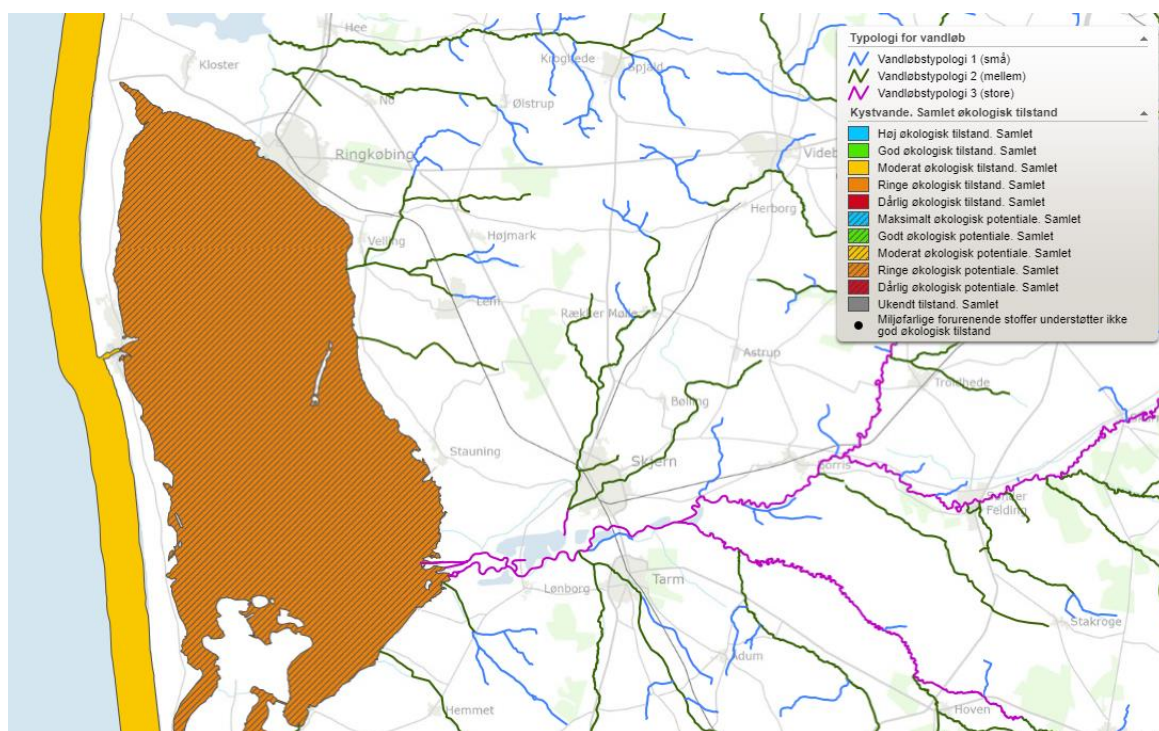
indsats til bedring af vandkvaliteten i overflade- og grundvand gennemføres som led i Vandplanlægningen.

Det fremgår endvidere af vejledning til habitatbekendtgørelsen (Miljøstyrelsen, 2020):

Særligt for de målsatte overfladevandområder gælder, at indebærer påvirkningen ikke en forringelse af de målsatte overfladevandområders tilstand, er der en god formodning for, at påvirkningen heller ikke indebærer en væsentlig påvirkning af det eller de relevante Natura 2000-områder. Der skal dog under alle omstændigheder foretages en selvstændig, konkret væsentligheds- og eventuelt også en konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen.

Ringkøbing Fjord er i Vandområdeplan 2015-2021 udpeget som en såkaldt slusefjord, dvs. et marint område, der kan karakterises som stærkt modificeret og ikke kan opnå god økologisk tilstand på grund af slusens betydelige indvirkninger på vandskiftet og saltholdigheden i fjorden. Ringkøbing Fjord har derfor målsætning godt økologisk potentiale. Det samlede potentiale baseret på 3 økologiske kvalitetselementer (klorofyl, ålegræs og bundfauna) er ringe økologisk potentiale, idet det laveste potentiale for disse kvalitetselementer definerer det samlede potentiale. I dette tilfælde er det ålegræs, som har ringe økologisk potentiale. Med ringe økologisk potentiale er målsætningen i Vandområdeplan 2015-2021 ikke opfyldt.

Den primære årsag er for stor tilførsel af kvælstof, hvorfor der er opstillet et indsatsprogram til reduktion af tilførslen af kvælstof fra afstrømningsoplandet til Ringkøbing Fjord.

Figur 5.1.1: Vandløbstypologi og økologisk tilstand i Ringkøbing Fjord og Vesterhavet.

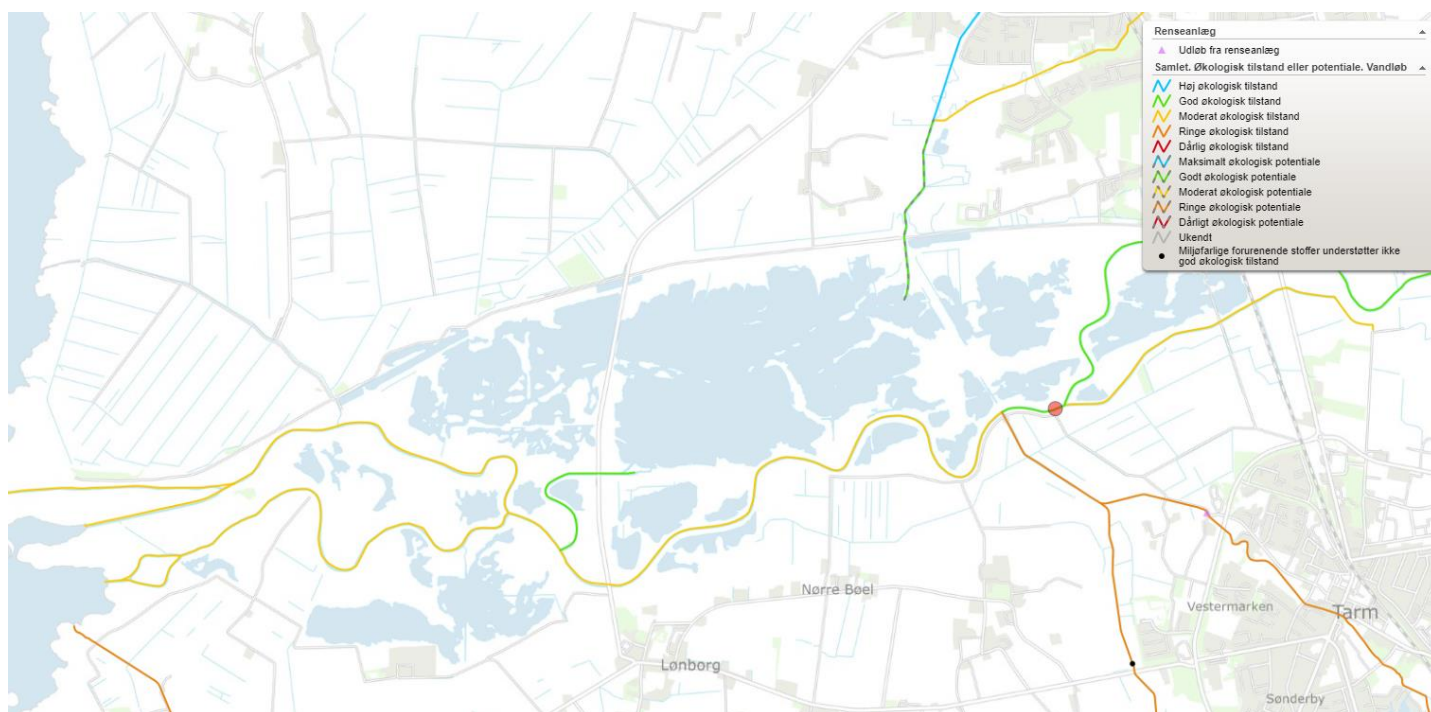
Tabel 5.1.1: Oversigt over typologi, målsætning og tilstand for Ringkøbing Fjord i Vandområdeplan 2015-2021 (VOP)

Ringkøbing Fjord	Strækning ved udledningspunkt
ID, areal og typologi	132; 284 km ² ; Slusefjord
Målsætning VOP 2015-2021	Godt økologisk potentiale
Samlet tilstand basisanalyse til VOP 2015-2021	Ringe økologisk potentiale
Tilstand for klorofyl	Moderat økologisk potentiale
Tilstand for ålegræs	Ringe økologisk potentiale
Tilstand for bundfauna	Maksimalt økologisk potentiale
Tilstand for nationale forurenende stoffer	Ukendt
Kemisk tilstand	God kemisk tilstand

Skjern Å er Vandområdeplan 2015-2021 karakteriseret som et stort og naturligt vandløb (RW3) og er opdelt i særskilte strækninger, der alle har målsætningen god økologisk tilstand, Tabel 5.1.2. De relevante strækninger i forhold til nuværende og fremtidig udledning af spildevand fra Tarm Renseanlæg er strækningen med det fremtidige udledningspunkt, der er markeret på Figur 5.1.2 og strækningen nedstrøms Tarm Bybæk, som i dag er primær recipient for rensset spildevand fra Tarm Renseanlæg. Førstnævnte strækning har i dag god økologisk tilstand, idet der jf. basisanalysen til Vandområdeplan 2021-2027 er høj økologisk tilstand for kvalitetselementet benthiske invertebrater (DVFI) og god økologisk tilstand for makrofytter mens fisk er ukendt.

På strækningen nedstrøms Tarm Bybæk er der samme økologiske tilstand for bentiske invertebrater og makrofytter, men samlet set er der moderat økologisk tilstand, fordi der her er en vurdering af tilstanden for fisk svarende til moderat økologisk tilstand. Målsætningen er således ikke opfyldt for Skjern Å på strækningen fra Tarm Bybæk og til udløbet i Ringkøbing Fjord. Der er ikke i vandområdeplanen angivet en begrundelse for den moderate tilstand for fisk, men da der er høj økologisk tilstand for bentiske invertebrater kan det ikke tilskrives en udledning af spildevand fra Tarm Bybæk, selvom dette vandløb har ringe økologisk tilstand. Det kan skyldes de fysiske forhold i vandløbet og det ringe fald på denne strækning, som gør det mindre egnet som gyde- og opvækstområde for laksefisk.

I den gældende Vandområdeplan 2015-2021 er der ingen indsatsprogram for den relevante del af Skjern Å, således heller ikke for udledninger af spildevand.

Figur 5.1.2: Økologisk tilstand i målsatte vandløb i og omkring Skjern Å. Det fremtidige udledningspunkt er markeret med rød cirkel.

Tabel 5.1.2: Oversigt over typologi, målsætning og tilstand for Skjern Å i Vandområdeplan 2015-2021 (VOP)

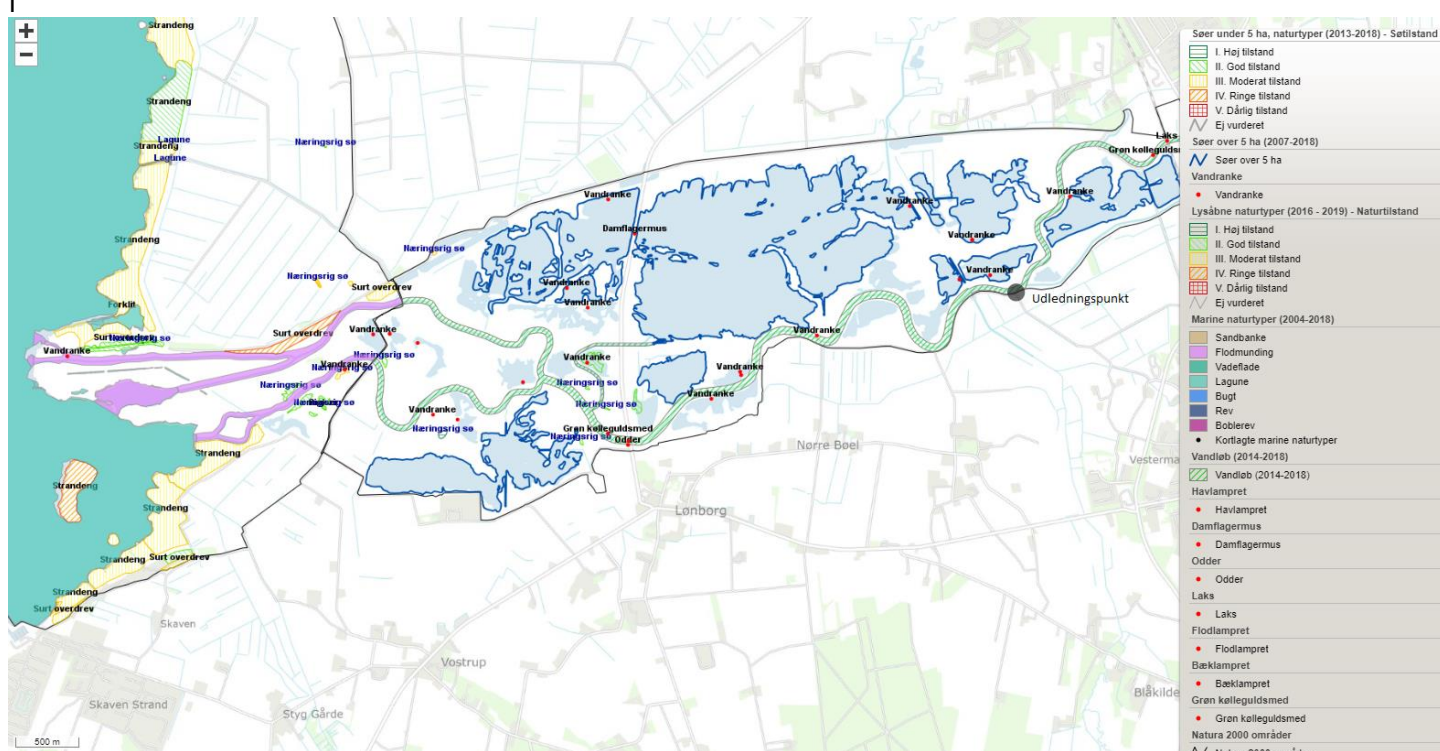
Skjern Å	Strækning ved udledningspunkt	Strækning nedstrøms Tarm Bybæk
ID, strækning og vandløbstype	o10543c_c; 6,4 km; RW3	o10543c_b; 4,8 km; RW3
Målsætning VOP 2015-2021	God økologisk tilstand	God økologisk tilstand
Samlet tilstand basisanalyse til VOP 2021-2027	God økologisk tilstand	Moderat økologisk tilstand
Tilstand for bentiske invertebrater	Høj økologisk tilstand	Høj økologisk tilstand
Tilstand for makrofytter	God økologisk tilstand	God økologisk tilstand
Tilstand for fisk	Ukendt	Moderat økologisk tilstand
Tilstand for nationale forurenende stoffer	Ukendt	Ukendt
Kemisk tilstand	Ukendt	Ukendt

6. Potentielle påvirkninger af Natura 2000 områder

I dette afsnit gennemgås den påvirkning, som projektet vurderes potentielt at kunne bevirke på Natura 2000-områdernes arter og naturtyper. Ifølge Habitatbekendtgørelsen, skal myndigheden i sin administration af lovgivningen tage udgangspunkt i målsætningen for det enkelte Natura 2000-område, vurdere det ønskede tiltag i forhold til dette og dermed sikre en grundlæggende beskyttelse af udpegningsgrundlagets arter og naturtyper. En vurdering vil derfor tage udgangspunkt i den konkrete målsætning og den forventede påvirkning af udpegningsgrundlaget. Det betyder i den aktuelle sag, at alle forventelige påvirkninger søges gennemgået i forhold til det samlede projekt, herunder ændringer i udledninger fra renseanlæg til marine og ferske recipienter og naturtyper. Som tidligere nævnt er det ikke på nuværende tidspunkt muligt at vurdere linjeføringer af nye spildevandsledninger, da disse ikke er fastlagt endnu. I de fleste vil man kunne undgå en væsentlig påvirkning i anlægsfasen ved krydsning af Natura 2000 områder ved styret underboring fremfor gravning og et beredskab ved utilsigtede sjældne hændelser som blow out af boremudder til vandløb i forbindelse med krydsning (styret underboring) af disse.

Arter og naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget i Natura 2000 område N68 og N69 fremgår af Figur 6.1.1. Af særlig relevans er de marine naturtyper lagune (1150), som omfatter store del af Ringkøbing Fjord samt flodmunding (1130). Flodmunding fra større åer er indskæringer i kysten eller bunden af fjorde evt. med aflejringer i form af delta (Skjern Å). Lagune er mere eller mindre salte brakvandssøer afsnøret fra havet, og udgør en overgangszone mellem de indenlandske ferske vande og kysthabitatene. Skjern Å er udpeget som naturtypen vandløb (3260) med vandplanter. Blandt arterne er det især vandplanten vandranke, som er relevant, selvom den mest forekommer i grøfter, småsøer og sidevandløb til Skjern Å. I Skjern nedstrøms udledningspunkt findes desuden bæklampret, flodlampret, havlampret, laks samt grøn kølleguldsmed og odder.

Figur 6.1.1: Udpegede naturtyper og arter i Natura 2000 område N68 og N69.

Tabel 6.1.1: Relevante naturtyper og arter i væsentlighedsvurderingen.

Naturtype	Potentiel påvirkning	Påvirkningsperiode
Lagune (1150)	Ændret udledning af næringsstoffer og organisk stof	Driftsfase
Flodmunding (1130)	Ændret udledning af næringsstoffer og organisk stof	Driftsfase
Vandløb (3260)	Ændret udledning af næringsstoffer og organisk stof	Driftsfase
Vandranke (1831)	Forringet sigtddybde	Driftsfase
Bæklampret (1096)	Temperatur og ilt	Driftsfase
Flodlampret (1099)	Temperatur og ilt	Driftsfase
Havlampret (1095)	Temperatur og ilt	Driftsfase
Laks (1106)	Temperatur og ilt	Driftsfase
Grøn kølle guldsmed (1037)	Temperatur og ilt	Driftsfase
Odder (1355)	Fødegrundlag og forstyrrelse	Anlægs- og driftsfase

I fuglebeskyttelsesområderne er de arter, som er afhængige af en god vandkvalitet i Ringkøbing Fjord relevante. En eventuelt forringet vandkvalitet i Ringkøbing Fjord som følge af udledning af flere næringsstoffer til fjorden kan påvirke fødegrundlaget for knopsvane, pibesvane, sangsvane, mørkbuget knortegås, pibeand, spidsand, stor skallesluger, hvinand og blishøne. De øvrige arter på udpegningsgrundlaget i F118 og F43 vurderes ikke at kunne påvirkes af en udledning af rensset spildevand. Derfor baseres væsentlighedsvurderingen, i forhold til de relevante førnævnte fuglearter, på den samlede vurdering i forhold til tilførsel af næringsstoffer til naturtyperne flodmunding og lagune i Ringkøbing Fjord og betydningen heraf for vandkvaliteten.

6.1 Påvirkning af habitatnaturtyper og arter i N69

De marine naturtyper i Ringkøbing Fjord lagune og flodmunding kan potentielt blive påvirket af næringsstofferne kvælstof og fosfor samt organisk stof. I en vurdering af påvirkningen af Ringkøbing Fjord skal den samlede udledning fra renseanlæg til fjorden samt de lokale påvirkninger i eller ind i habitatområdet inddrages. Ringkøbing Skjern Forsyning har udregnet nogle fremtidige udledninger af spildevandsrensningen baseret på rensegraden af spildevandet på Tarm Renseanlæg, når centraliseringen har fundet sted. Ved at centralisere spildevandsrensningen på Tarm Renseanlæg vil der opnås en forbedret rensegrad af spildevandet samlet set, da et udbygget renseanlæg vil have en større renseeffektivitet end de nedlagte renseanlæg, ligesom der vil ske en reduktion af overløb af spildevand fra kloaknettet. I Tabel 6.1.2 er der opstillet en massebalance for den nuværende (gennemsnit 2016-2020) og fremtidige udledning af kvælstof, fosfor og organisk stof til Ringkøbing Fjord under de nuværende forhold) og under de planlagte forhold, når de øvrige renseanlæg er nedlagt og spildevandsrensningen er centraliseret på Tarm Renseanlæg. Den største ændring er, at der ikke længere vil være en udledning af rensset spildevand fra renseanlæg direkte til Ringkøbing Fjord, men at hele udledningen vil være centreret omkring udløbet af Skjern Å.

I forhold til mulig påvirkning af Ringkøbing Fjord fra renseanlæg er middelværdier for årlige tilførsler (ton/år) de relevante værdier at bruge. Der er valgt et gennemsnit over 5 år som i Vandområdeplanerne for at tage højde for år til år variation. Renseanlæg, der er nedlagt i 2018

er ikke regnet med, da spildevandet herfra er blevet overført til rensning på andre renseanlæg, jf. Tabel 2.1.1. Renseanlæg, der er nedlagt i 2020 er taget med, da de har haft udledning i stort set hele perioden. Samlet set giver det et realistisk bud på en gennemsnitlig årsudledning fra renseanlæggene. Statusopgørelsen for overløb af spildevand fra kloaknettet er baseret på seneste beregninger fra 2018, mens de fremtidige udledninger er baseret på den forventede udledning efter separatkloakering og andre metoder til begrænsning af overløb af dårligt rensset/urensset spildevand med Ringkøbing Fjord som slutrecipient.

Tabel 6.1.2: Udledning af vand, organisk stof (COD og BI5), kvælstof (N) og fosfor (P) fra renseanlæg under de nuværende (status) og fremtidige forhold efter centralisering af spildevandsrensning på Tarm renseanlæg og indsatser overfor overløb af spildevand (data fra Ringkøbing Skjern Forsyning).

Renseanlæg	Vand, m3/år	COD, kg/år	BI5, kg/år	Total-N, kg N/år	Total-P, kg P/år
Ringkøbing	1.994.902	51.317	5.196	7.032	667
Hvide Sande	629.880	18.762	1.718	1.666	327
Lem	571.684	11.702	1.504	1.588	163
Tim	210.195	4.450	463	598	63
Stadil	191.077	5.831	540	1.141	83
Hover	95.266	2.133	319	624	46
Tarm	2.392.906	119.696	11.752	6.381	566
Hemmet	364.091	12.223	1.256	1.104	169
Hoven	33.802	3.212	240	388	61
Videbæk	900.273	24.020	3.699	2.922	681
Spjald	486.759	8.585	996	1.037	225
Grønbjerg	221.270	4.011	485	572	105
Status udledning (gns. 2016-2020)	8.092.105	265.942	28.168	25.053	3.156
Fremtidig udledning Tarm RA	7.100.345	248.512	26.981	17.751	1.420
Ændret udledning	991.760	17.430	1.187	7.302	1.736
Status udledning overløb (2018 data)	313.182	50.109	7.830	3.128	625
Fremtidig udledning overløb (2027)	248.240	39.718	6.206	2.479	592
Ændring overløb	64.942	10.391	1.624	649	33
Samlet udledning status	8.405.287	316.051	35.998	28.181	3.781
Samlet udledning fremtidig	7.348.585	288.230	33.187	20.230	2.012
Reduktion renseanlæg + overløb	1.056.702	27.821	2.811	7.951	1.769

Udledningen af kvælstof og fosfor til Ringkøbing Fjord fra renseanlæg vil samlet set falde med 7.302 kg N/år og 1.736 kg P/år ved centralisering af spildevandsrensning på Tarm renseanlæg. Endvidere vil udledningen af organisk stof falde med 17.430 kg COD/år. Også udledningerne fra overløb vil falde, så den samlede reduktion kan opgøres til 7.951 kg N/år, 1.769 kg P/år og 27.821 kg COD/år svarende til henholdsvis ca. 28%, 47% og 9 % i forhold til status. Der er således tale

om en væsentlig reduktion af tilførslen af især kvælstof og fosfor til Ringkøbing Fjord (område 132) fra spildevand.

I Vandområdeplan 2015-2021 for Jylland Fyn er der foretaget en opgørelse af tilførslen af kvælstof til vandområde 132 (Ringkøbing Fjord). Den årlige tilførsel af kvælstof (baseline 2021) er opgjort til 4058,5 ton N/år. Med en målbelastning på 2636,3 ton N/år er indsatsbehovet fastsat til 1422.2 ton N/år. Langt hovedparten af kvælstoftilførslen sker fra det åbne land, og derfor er indsatsprogrammet overvejende baseret på tiltag overfor landbrugets tab af kvælstof. Der er indregnet en forventet effekt på 1,7 ton N/år fra spildevand frem til 2021. En reduktion på 7,95 ton N/år opfylder således indsatsmålet for spildevand, men reduktionen dækker kun ca. 0,6 % af indsatsbehovet og har dermed en lille, men dog positiv betydning for den økologiske tilstand i Ringkøbing Fjord.

Der er ingen opgørelse af tilførslen af fosfor til Ringkøbing Fjord i Vandområdeplan 2015-2021, da miljøtilstanden i Ringkøbing Fjord hovedsagelig reguleres af tilførslen af kvælstof. Af samme grund er der ingen indsatsprogram for tilførslen af fosfor. Men da fosfor i perioder kan være begrænsende for væksten af planktonalger i Ringkøbing Fjord, vil en reduktion af tilførslen have en lille men positiv betydning for den økologiske tilstand i fjorden som helhed.

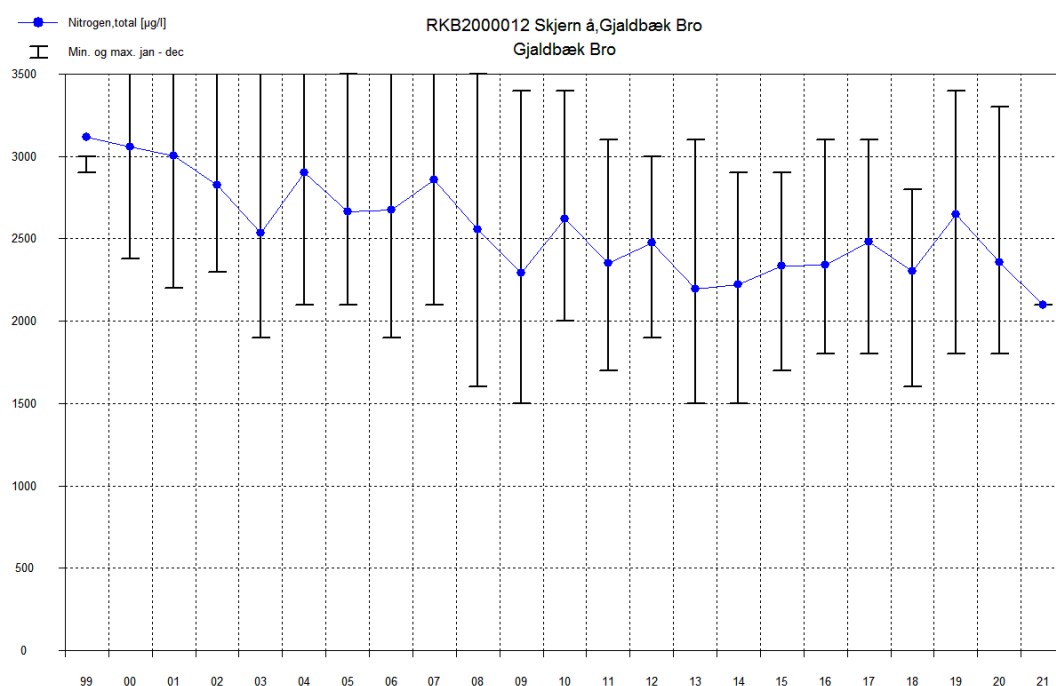
En reduktion i tilførslen af organisk stof vurderes ikke at have nogen betydning for vandkvaliteten, da produktionen af organisk stof fra alger og planter er langt større end fra rensset spildevand.

Fremover vil der ikke være nogen direkte udledning af rensset spildevand til Ringkøbing Fjord, men udledningen centrerer sig via Skjern Å i den sydlige del af fjorden. I dag udleder Videbæk renseanlæg og Tarm Renseanlæg spildevand til Skjern Å. Ved nedlæggelse af Videbæk renseanlæg og centralisering på Tarm renseanlæg vil der ske en forøgelse af udledningen af kvælstof og fosfor til Skjern Å og nedstrøms til den sydlige del af Ringkøbing Fjord på 8.448 kg N/år og 173 kg P/år, Tabel 6.1.3.

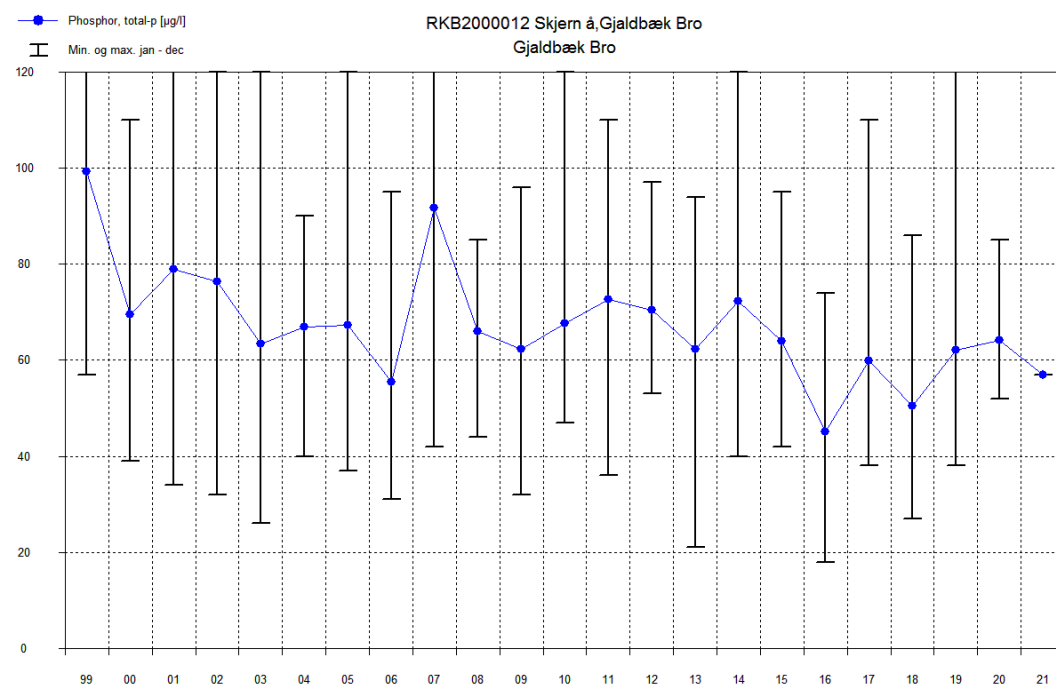
Tabel 6.1.3: Status udledning og fremtidig udledning af vand, organisk stof og næringsstoffer til Skjern Å.

Renseanlæg	Vand, m ³ /år	COD, kg/år	BI ₅ , kg/år	Total-N, kg N/år	Total-P, kg P/år
Videbæk status	900.273	24.020	3.699	2.922	681
Tarm status	2.392.906	119.696	1.1752	6.381	566
Tarm fremtidig	7.100.345	248.512	26.981	1.7751	1.420
Forøgelse	3.807.166	104.796	11.530	8.448	173
Skjern Å stoftransport 2008-2010				2.035.000	52.217
% forøgelse i udledning via Skjern Å				0,42 %	0,33 %

Det ses af Figur 6.1.1 og 6.1.2, at koncentrationen af kvælstof (årgennemsnit) i Skjern Å ved Gjaldbæk Bro har været relativt stabil siden 2008. Derfor er der anvendt de seneste opgørelser af stoftransport i Skjern Å på Danmarks Miljøportal (2008-2010) til en vurdering af den procentuelle forøgelse af stoftransporten i Skjern Å.

Figur 6.1.1: Koncentrationen af total-N i Skjern Å i perioden 1989-2021.

Figur 6.1.2: Koncentrationen af total-P i Skjern Å i perioden 1989-2021.

Det ses af Tabel 6.1.3, at forøgelsen ved centralisering på Tarm Renseanlæg svarer til ca. 0,42 % for kvælstof og 0,33 % for fosfor i forhold til den aktuelle tilførsel fra Skjern Å til Ringkøbing Fjord. En betydelig andel af kvælstof og fosfor omsættes i naturtypen flodmunding, som naturligt er lavvandet og næringsrig, inden udløbet i naturtypen lagune (selv Ringkøbing Fjord).

I VVM-redegørelsen for Arla (Naturstyrelsen, 2013) er der oplysninger om N og P koncentrationer på station RKS1 (nordlige del af fjorden) og station RKS10 (sydlige del af fjorden). Der er kun sammenfaldende data for perioden 2004-2009, idet station RKS10 er nedlagt, og der måles nu kun i den nordlige del af fjorden. Der er meget lille forskel på de to stationer, hvilket vidner om en god opblanding af vandmasserne og dermed også af næringsstofferne i fjorden. Der er dog tendens til lidt højere koncentrationer i den nordlige del end den sydlige del, Figur 6.1.3.

Ringkøbing Fjord RKS1 Kemi			
År	Suspenderende	Total - N	Total - P
2004	27,54 mg/l	1078,7 µg/l	75,48 µg/l
2005	25,21 mg/l	1020,4 µg/l	86,29 µg/l
2006	20,43 mg/l	1008,6 µg/l	77,53 µg/l
2007	27,33 mg/l	1172,2 µg/l	92,96 µg/l
2008	19,90 mg/l	1051,3 µg/l	65,62 µg/l
2009	17,93 mg/l	768,3 µg/l	53,32 µg/l
2010	10,71 mg/l	794,7 µg/l	52,50 µg/l
2011	22,10 mg/l	804,2 µg/l	65,48 µg/l
2012	21,15 mg/l	1043,1 µg/l	72,76 µg/l
2013		1533,3 µg/l	50,67 µg/l

Ringkøbing Fjord RKS10 Kemi			
År	Suspenderende	Total - N	Total - P
2004	15,2 mg/l	1067,1 µg/l	55,36 µg/l
2005		990,7 µg/l	63,87 µg/l
2006		942,3 µg/l	71,32 µg/l
2007	23,0 mg/l	1046,3 µg/l	64,83 µg/l
2008		1004,5 µg/l	60,60 µg/l
2009		722,4 µg/l	43,71 µg/l

Tabel 17.1 Kemiske analyser for St. RKS1 og RKS10, middel for dataserien i det pågældende år (NOVANA).

Figur 6.1.3: Vandkemiske forhold (total-N og total-P) som årsgennemsnit på station RKS1 og RKS10.

Den gode opblanding af vandmasserne i fjorden på grund af vind og strøm og de lavvandede forhold bekræftes af en videnskabelig artikel om fjorden, hvor denne karakteriseres som meget homogent opblandet det meste af året (Nielsen, m.fl., 2004)

Den beregnede lille mertilførsel ud for Skjern Å vil hurtigt blive opblandet og udlignet i fjorden. Den beregnede mertilførsel lokalt i Tabel 6.1.3 er således reelt lavere end de beregnede værdier på grund af denne opblanding.

Projektforslaget vil ikke medføre højere N og P koncentrationer end i den nordlige del af fjorden og vil ikke give anledning til lokal eutrofiering i den sydlige del. Endvidere er mertilførslen fra Skjern Å så lav, at det ikke vil kunne måles i hverken Skjern Å eller Ringkøbing Fjord, og den overskygges helt af andre forhold som vind- og strømretning og ikke mindst slusepraksis ved Hvide Sande.

Projektet vil derfor ikke medføre en væsentlig påvirkning af de to nævnte marine naturtypers økologiske funktionalitet eller medføre forringelser af den økologiske tilstand for de biologiske kvalitetselementer. Konsekvenserne vurderes at være mindre end de naturlige udsving, der anses for at være normale for naturtyperne og arterne.

Det afgørende er, at projektet som nævnt samlet set vil reducere tilførslen af N og P til fjorden og ikke om den relativt lille tilførsel af næringsstoffer fra renseanlæg sker fra det ene eller andet område i fjorden.

Det er derfor mest korrekt at vurdere påvirkninger af Ringkøbing Fjord ud fra nettoudledningen af næringsstoffer til fjorden som et samlet vandområde. Denne tilgang er i overensstemmelse med indsatskrav til vandområdet i Vandområdeplan 2015-2021. Da nettoudledningen af næringsstoffer som nævnt falder, vil projektet bidrage til en lavere belastning af Ringkøbing fjord, om end den er marginal i forhold til den nuværende og målsatte tilførsel.

Konklusionen er således, at ændringerne i udledningspunkterne samlet set ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af naturtyperne flodmunding og lagune i H28 eller hindre fremtidig målopfyldelse i Ringkøbing Fjord i henhold til Vandområdeplanen.

Da projektet ikke vil give anledning til en forringelse af den økologiske tilstand i fjorden eller påvirke de marine naturtyper væsentligt, vil der heller ikke være en væsentlig påvirkning af fugle på udpegningsgrundlaget i F43, idet fødegrundlaget og den økologiske funktionalitet for fuglene vil være uændret.

6.2 Påvirkning af habitatnaturtyper og arter i N68

Den eneste relevante naturtype i N68 er vandløb (3260).

Naturtypen omfatter vandløb med flydende eller neddykket vegetation af karplanter, mosser eller kransnålalger. Karakteristiske arter er alle arter af tusindblad, vandstjerne, vandaks og vandkrans, samt hårfliget vandranunkel, strandvandranunkel, storblomstret vandranunkel, almindelig vandranunkel, pensel-/flod-vandranunkel, almindelig kildemos og sideskærm.

Øvrige arter, der indikerer naturtypen, er fx båndbladsformer af brudelys, pilblad, sødgræs eller pindsvineknop og mosserne *Hygrohypnum luridum*, *Rhynchostegium riparioides*, *Scapania undulata* og *Leptodichyum riparium*.

Vandløb med vandplanter er i optimal tilstand bl.a. karakteriseret af mange arter af vandaks.

Den seneste basisanalyse af Natura 2000 plan 2022-2027 (Miljøstyrelsen, 2020) beskriver næsten intet om vandløbsnaturen, og slet intet om trusler.

På nationalt plan er det tidligere vurderet, at naturtypen generelt har en dårlig bevaringstilstand, da bevaringsprognosen er moderat ugunstig for vandløb med vandplanter. Begrundelsen er, at vandløbene mange steder vedligeholdes for hårdt, der er for stor sandvandring og fysiske spærringer og vandløbene er regulerede (Søndergaard et al. 2013). De vigtigste trusler mod naturtypen var dengang eutrofiering og ændrede hydrologiske forhold, morfologisk forarmning,

herunder fragmentering af vandløbsøkosystemet og forstyrrelser i form af grødeskæring og opgravninger.

I basisanalysen til Natura 2000 planer 2022-2027 forholder Miljøstyrelsen sig ikke til tilstanden for områdets vandløbsnatur, men henviser til at miljøtilstanden, herunder tilstanden af kvalitetselementet makrofyter (vandplanter, grøde), er beskrevet i Vandområdeplanen. I medfør af denne henvisning må det antages, at den tilstandsvurdering, der fremgår af seneste vurdering af den økologiske tilstand for kvalitetselementet makrofyter ligeledes er gældende for tilstanden af vandløb med vandplanter. Som tidligere nævnt er der god økologisk tilstand for kvalitetselementet makrofyter i Skjern Å, og derfor må der også vurderes at være gunstig bevaringsstatus for naturtypen med hensyn til vandplanter. Endvidere vurderes der ifølge basisanalysen til Natura 2000 plan 2022-2027 at være gode forudsætninger for stabile bestande af udpegede vandløbsarter som laks, odder og vandplanten vandranke, og der vurderes ikke at være de store trusler for disse arter i området.

Forhold som temperatur, ilt, pH, NH₄-N, organisk stof (udtrykt ved BI₅ og COD), suspenderet stof (SS) samt jern har indflydelse på vandkvaliteten i vandløb og dermed levevilkårene for dyre- og plantelivet. Udledningen af rensed spildevand kan potentielt påvirke vandplanter og arter på udpegningsgrundlaget i Skjern Å ved at hæve koncentrationerne til niveauer, der kan medføre forringelser og dermed ugunstig bevaringsstatus. For vandplanter er det især mængden af suspenderet stof (partikler i åvandet, der forringer sigtddybden), alkalinitet og næringsstoffer, og for invertebrater (smådyr/vandinsekter) og fisk er det især den mere toksiske påvirkning af f.eks. høje niveauer af BI₅, der kan medføre dårlige iltforhold, og NH₄-N og jern (okker og opløst jern), der kan give akutte skader ved høje koncentrationer.

Tabel 6.2.1 viser de forventede fremtidige koncentrationer af udledte stoffer i Skjern Å fra et udbygget Tarm renseanlæg, som anvendes i vurderingen.

Tabel 6.2.1: Forventede udledninger af vand, suspenderet stof, organisk stof og næringsstoffer til Skjern Å fra et udbygget Tarm renseanlæg.

Udbygget Tarm renseanlæg	Udløbs -flow	Susp. stof	COD	BI ₅	NH ₄ -N	Total- N	Total- P
	m ³ /dg	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l
Årsgennemsnit	19.453	5,6	35	3.8	0.70	2.5	0.2
Årsmaksimum	27.200	8,0	60	6.0	1.8	6	0.6
Årsminimum	17.600	4,0	20	2.0	0.3	1.6	0.1

En potentiel trussel for udbredelsen af vandplanter er vandets turbiditet (klarhed), idet vandplanterne er afhængige af lys ved bunden for at kunne spire frem og vokse. Der er en god relation mellem suspenderet stof (partikler) i vandet og vandets klarhed. På Danmarks Miljøportal foreligger der data for suspenderet stof i Skjern Å. For perioden 2016-2020 er der fundet et årsgennemsnit på 7,8 mg/l. Det skal ses i forhold til et forventet årsgennemsnit i udledning fra Tarm renseanlæg af suspenderet stof på 5,6 mg/l og et års maksimum der kun ligger lidt over

årgennemsnittet i Skjern Å opstrøms udledningspunktet. Da suspenderet stof ikke har nogen akut skadevirkning og der samtidig sker en stor fortynding af spildevand i Skjern Å vurderes det, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af vandplanter umiddelbart nedstrøms udledningspunktet. I hovedparten af tiden vil spildevandet fremstå mere klart end selve åvandet, og der vil fortsat være en sigtddybde på ca. 2 meter, der sikrer tilstrækkeligt lys til vandplanternes vækst. Der vurderes ikke at være andre mulige trusler for vandplanter fra spildevandsudledningen.

Vandkvaliteten er af afgørende betydning for vandløbets egnethed som levested for de udpegede 3 arter af lampret, laks samt grøn kølle guldsmed i N68. Som udgangspunkt vurderes faunaklasse 5 (DVFI) som god økologisk tilstand for kvalitetselementet fisk og bentiske invertebrater. Ændrede iltforhold umiddelbart nedstrøms udledningspunktet kan potentielt bevirke en negativ påvirkning af arterne, ligesom ændrede substratforhold kan påvirke disse lokalt. Derfor er det væsentligt, at der ved udbygning af Tarm renseanlæg og nyt udledningspunkt, at der ikke forekommer påvirkninger, der forringer iltforhold og substratkvalitet i projektområdet i en grad, der kan skade arterne og dermed skade Natura 2000-områdets integritet.

En tilgang til vurderingen af påvirkningen med spildevand baseres hovedsagelig på en vandkemiske/vandfysiske kvalitetselementer, idet projektet ikke vil medføre væsentlige ændringer af f.eks. bundforhold (levesteder) og fødetilgængelighed. Vurderingen vil også gælde invertebrater i Skjern Å idet de vejledende kvalitetskriterier er baseret på DVFI (Dansk VandløbsFauna Index), der anvendes som kvalitetselement i Vandområdeplan 2015-2021 for invertebrater i danske vandløb.

Tabel 6.2.2: Vejledende kravværdier af vandkemiske- og -fysiske parametre i vandløbsvand (Vandplan 2009-2015).

Variabel	Vejledende kravværdier for vandløbsvand		
<i>Økologisk tilstand:</i>	<i>Høj</i>	<i>God</i>	<i>Moderat (God for Blødbundsvandløb)</i>
Total NHx-N (mg/l)** (ved 20 °C og pH 7,5-8,0)*	≤ 1*)	≤ 1*)	≤ 1*)
Fri NH3-N (mg/l) *	≤ 0,025*)	≤ 0,025*)	≤ 0,025*)
BI5 (mg/l)	< 1,4	< 1,8	< 2,5
Opløst jern (Fe 2+) (mg/l)	< 0,2	< 0,2	< 0,5
Ilt (mg/l) 50 % af tiden	≥ 9*)	≥ 7 – 9*)	≥ 7*)
Ilt (mg/l) døgnminimum	≥ 6*)	≥ 4 – 6*)	≥ 4*)
Ilt (%)	> 70 % (jan-april 80 %)	> 70 % (jan-april 80 %)	> 50 %
pH *)	6-9*)	6-9*)	6-9*)
Temperatur (°C): *) sommer vinter	≤ 21,5*) ≤ 10*)	≤ 21,5 – 28*) ≤ 10*)	≤ 25 (28)*) ≤ 10*)
Max temp. ændring ved udledning (°C)	1	1 (1,5 – 3) *)	3*)
Total restchlor (mg/l HOCl)		≤ 0,005*)	≤ 0,005*)

De angivne kravværdier kan anvendes som støtteparametre til understøttelse af vurdering af miljømål og tilstand fastlagt ved anvendelse af DVFI (Dansk Vandløbs fauna Indeks).

*) De angivne kravværdier beror på fiskevandsdirektivet³⁰, jf. direktivets bilag I. De fysisk-kemiske parametre anvendes bindende for vandområder, der kan sidestilles med henholdsvis laksefiskvande og karpefiskvande som defineret i direktivets artikel 1.4.

³⁰ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om kvaliteten af ferskvand, der kræver beskyttelse eller forbedring for at være egnet til, at fisk kan leve deri (2006/44/EF)

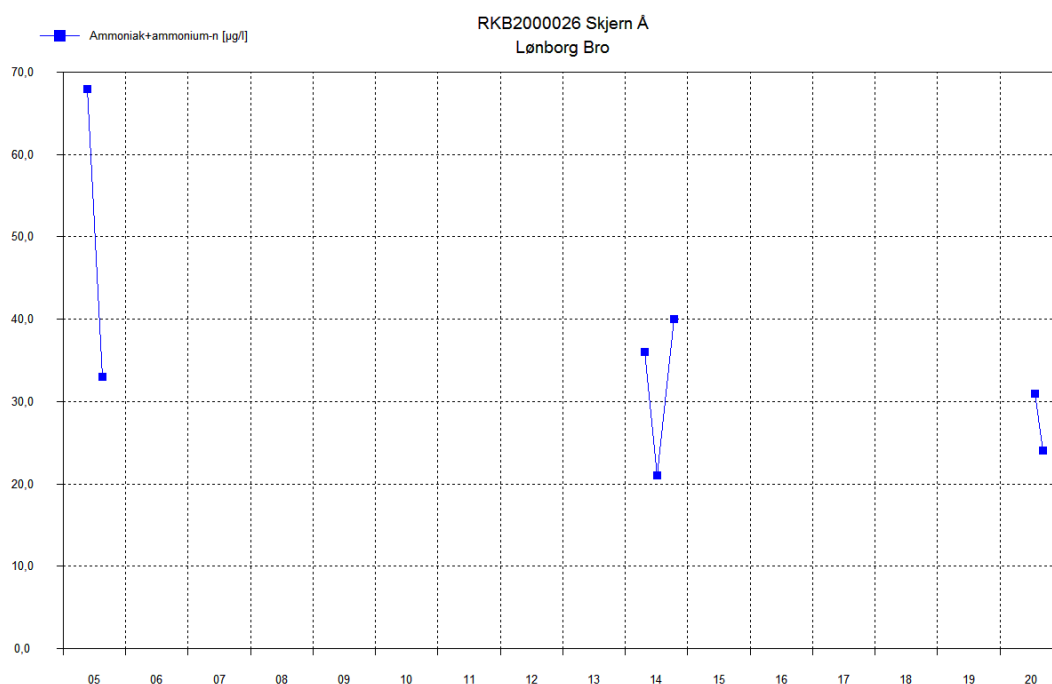
Det skal her bemærkes, at disse kravværdier ikke anvendes i Vandområdeplan 2015-2021, da det har vist sig vanskeligt at fastsætte grænseværdier for fysisk-kemiske støtteparametre i danske vandløb (Kallestrup m.fl., 2019). Det har kun været muligt at fastsætte grænseværdier for BI₅ for henholdsvis fisk og smådyr. Konklusionen fra rapporten fremgår af nedenstående tekstboks.

Det har kun været muligt at fastsætte grænseværdier for én støtteparameter (BI₅) for hhv. fisk og smådyr. For planter kan der i teorien fastsættes grænseværdier for Alkalinitet, dette frarådes dog i praksis, da Alkalinitet ikke er en regulerbar parameter. Da algeindekset ikke er interkalibreret endnu, er det ikke muligt at fastsætte grænseværdier for nogen af støtteparametre. Det lave antal støtteparametre, der kan fastsættes grænseværdier for, skyldes hovedsageligt, at resultaterne af de bagvedliggende analyser er for usikre grundet data med stor spredning og mangler.

Det vurderes samlet set, at brugen af fysisk-kemiske støtteparametre som understøttelse af de biologiske kvalitetselementer i danske vandløb ikke vil styrke tilstandsvurderingen. På baggrund af nærværende undersøgelser kan det derfor ikke anbefales at benytte fysisk-kemiske parametre til støtte for tilstandsvurdering af danske vandløb. Det kan heller ikke angives, om grænseværdierne er maksimale værdier, der ikke må overskrides. En given station kan således godt opnå god økologisk tilstand, selvom koncentrationen af en støtteparameter ligger over den beregnede grænseværdi for god tilstand. Grænseværdierne kan altså betragtes som et pejlemærke for, at hvis støtteparameterens koncentration er under grænseværdien, er der større sandsynlighed for én tilstand, end hvis støtteparameterens koncentration ligger over grænseværdien, hvor der vil være større sandsynlighed for en anden tilstand (DCE, 2019).

Årsmiddel og maksimum koncentrationer i udledninger jf. Tabel 6.2.1 lægges til grund for en vurdering af en worst case situation, hvor et nyt renseanlæg udleder i en situation med medianminimumvandføring i Skjern Å. Det vil sige en situation, hvor den potentielle påvirkning af Skjern Å som recipient er størst på grund af den laveste fortynding af rensset spildevand. Disse data og de anvendte baggrunds niveauer i Skjern Å for BI_5 og $\text{NH}_4\text{-N}$ anvendes til en beregning af koncentrationen nedstrøms udledningspunktet efter fortynding, og der sammenlignes med de vejledende krav til vandkvalitet (baseret på Fiskevandsdirektivet) på 1,8 mg BI_5/l og 1,0 mg $\text{NH}_4\text{-N}/\text{l}$.

Koncentrationen af $\text{NH}_4\text{-N}$ i Skjern Å (ved Lønborg Bro) har været stabil lav i de senere år og formentlig også væsentlig lavere end i tidligere årtier, bl.a. på grund af forbedret spildevandsrensning. Med et niveau på typisk 0,03 mg N/l (Figur 6.2.1) er en vejledende kravværdi for total $\text{NH}_x\text{-N}$ på 1 mg N/l i Tabel 6.2.2 overholdt med stor margin i Skjern Å i dag.

Figur 6.2.1: Koncentrationen af $\text{NH}_4\text{-N}$ i Skjern Å i perioden 2005-2020.

Ved udledning af spildevand fra et udbygget Tarm renseanlæg kan der forventes koncentrationer af $\text{NH}_4\text{-N}$ på 0,70 mg N/l som årgennemsnit og 1,8 mg N/l i maksimum situationer og med en årgennemsnitlig udledning af vand (flow) på 225 l/s. Det skal holdes op mod en median minimum vandføring på 11.780 l/s i Skjern ved Gjaldbæk Bro og 0,3 mg N/l, Tabel 6.2.3.

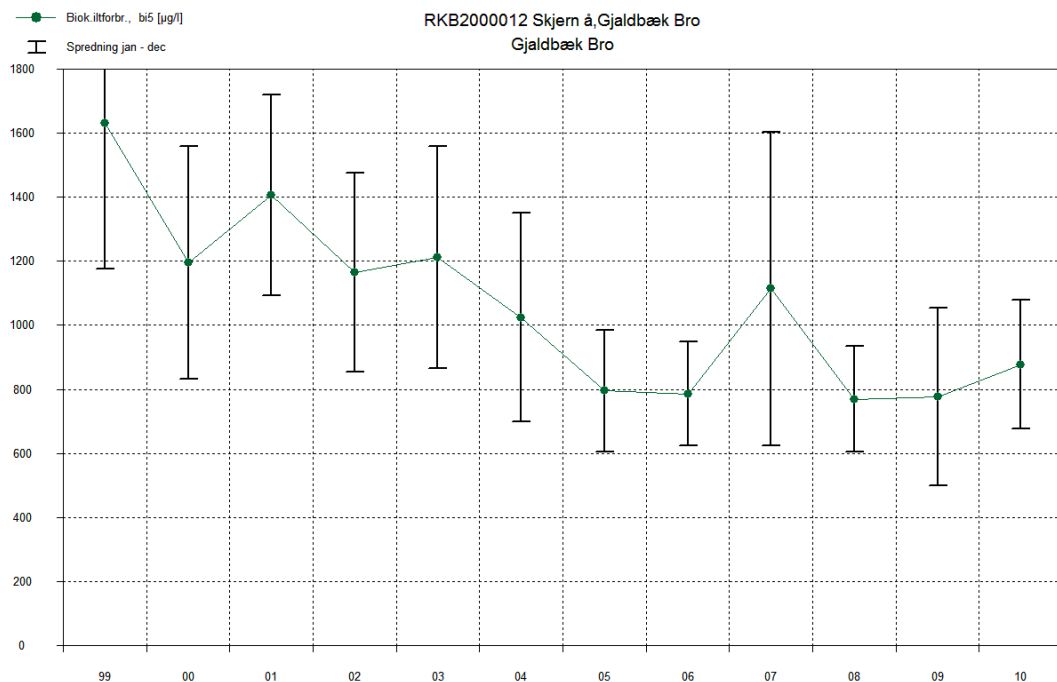
Ved fuld opblanding kan der beregnes en resulterende koncentration af $\text{NH}_4\text{-N}$ på 0,04 mg N/l ved brug af årgennemsnit for udledninger og 0,06 mg N/l ved brug af maksimum for udledninger. Det er marginal stigning og niveauet er stadig langt under 1 mg N/l.

Tabel 6.2.3: Karakteristiske afstrømninger i Skjern Å ved Gjaldbæk Bro.

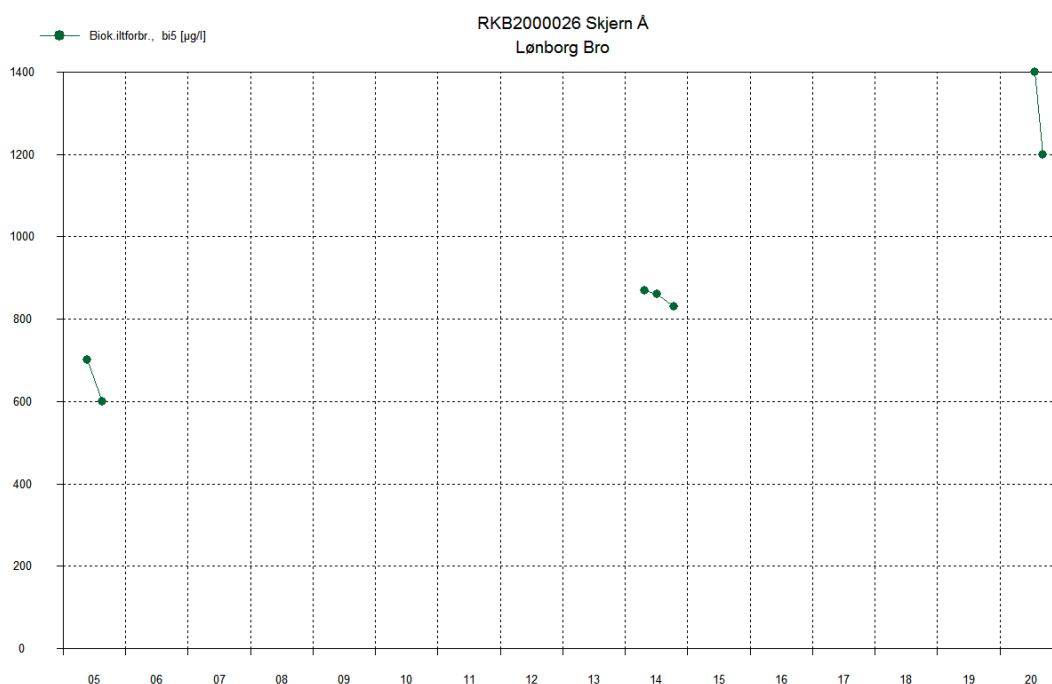
Karakteristiske afstrømninger l/s	Opland (km ²)	Abs. min.	Med. min.	Årsmidd el	Med. maks.	Abs. maks.
Skjern Å, Gjaldbæk Bro	1550	6.200	11.780	21.545	57.350	93.000

Baseret på pH- og temperatur- værdier i fynske vandløb anslog Wiberg-Larsen (2015), at andelen af ammoniak (fri NH₃-N, som er fisketoksisk) højst udgør 2 % af den samlede koncentration af Total-NH₄-N. Dermed vurderes der heller ikke at være overskridelser af kravværdien på 0,025 mg/l for fri ammoniak. Det skal dog her nævnes, at en analyse af fysiske og kemiske kvalitetselementer til understøttelse af god økologisk tilstand har vist, at det ikke er muligt at opstille et egentligt kvalitetskrav for parameteren for danske vandløb (DCE, 2019).

I Skjern ved Gjaldbæk Bro er der målinger af BI₅ i frem til 2010 med et niveau på 0,8-1,0 mg BI₅/l som årsgennemsnit, Figur 6.2.2. Niveauet er formentlig endnu lavere i dag. Der er nyere målinger fra Skjern Å ved Lønborg Bro, som viser koncentrationer på 0,8-1,4 mg BI₅/l, Figur 6.2.3. Til vurderingen anvendes en koncentration på 1,0 mg BI₅/l, der vurderes at være repræsentativt for Skjern Å omkring udledningpunktet.

Figur 6.2.2: Koncentrationen af BI₅ i Skjern Å ved Gjaldbæk Bro i perioden 1989-2010.

Figur 6.2.3: Koncentrationen af $\text{NH}_4\text{-N}$ i Skjern Å ved Lønborg Bro i perioden 2005-2020.

Med de nuværende målinger ligger Skjern Å betydeligt under den vejledende kravværdi på 1,8 mg BI_5/l i Tabel 6.2.2. Den vejledende kravværdi for god økologisk tilstand på 1,8 mg BI_5/l er blevet bekræftet for større vandløb i DCE's seneste undersøgelser (Kallestrup m.fl., 2019).

Ved udledning af spildevand fra et udbygget Tarm rensesanlæg kan der forventes koncentrationer af BI_5/l på 3,8 mg NI som årsgennemsnit og 6,0 mg/l i maksimum situationer og med en årsgennemsnitlig udledning af vand (flow) på 225 l/s. Det skal holdes op mod en median minimum vandføring på 11.780 l/s i Skjern ved Gjaldbæk Bro og 1,0 mg BI_5/l . Ved fuld opblanding kan der beregnes en resulterende koncentration af BI_5/l på 1,07 mg/l ved brug af årsgennemsnit for udledninger og 1,11 mg/l ved brug af maksimum for udledninger. Det er marginal stigning og niveauet er stadig pænt under den vejledende grænseværdi på 1,8 mg/l.

Kriterierne for gunstig bevaringsstatus på lokalt plan fastslår, at vandkvaliteten på potentielle gydestrækninger bør opfylde kravene om egnethed som gyde- og opvækstområde for laksefisk dvs. som udgangspunkt vurderes faunaklasse 5 (DVFI) som minimum for de udpegede tre arter af lampretter og laks. Gydeområderne for lampretter og laks findes først og fremmest i sideløb til Skjern Å med mindre vanddybde og hastigere strømmende vand og ikke omkring udledningspunktet. I Skjern Å er tilstanden for bundlevende invertebrater høj svarende til faunaklasse 7, og der forekommer ikke situationer, hvor BI_5 ligger over den vejledende grænseværdi. Derfor er iltforholdene gode på vandløbsstrækningen for invertebrater som grøn kølle guldsmed (larverne lever ved bunden på strækninger med især grusbund) og arterne er ikke negativt påvirket af nuværende udledninger af rensset spildevand.

Det vurderes derfor, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af naturtypen vandløb og andre naturtyper i N68 og heller ikke de udpegede arter vandranke, havlampret, flodlampret, bæklampret, laks og grøn kølle guldsmed.

Da fiskebestanden ikke påvirkes, vil der heller ikke være en påvirkning af odder, som findes med en god og stabil bestand langs Skjern Å. I anlægsfasen kan der være en forstyrrelse ved nedlægning af en ny spildevandsledning, men forstyrrelsen vil være kortvarig, midlertidig og lokalt meget afgrænset, men odder er meget mobil og har et stort revir samt mange andre mulige fødesøgningslokaliteter.

Ved tilladelse til etablering af spildevandsledningen skal det sikres, at der ikke sker skade på yngle- og rasteområder for odder og andre bilag IV-arter. Odder er både på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området og opført på habitatbekendtgørelsens bilag IV.

7. Konklusion

WSP's samlede vurdering er, at det på baggrund af objektive kriterier kan udelukkes, at centralisering af spildevandsrensning på et udbygget Tarm renseanlæg vil påvirke naturtyper og arter i Natura 2000 område nr. 68 og 69 eller andre Natura 2000 områder væsentligt. Det er således ikke påkrævet at udarbejde en Natura 2000 konsekvensvurdering. Hvis der kommer ændringer eller nye oplysninger, som kan have betydning for konklusionen i denne væsentlighedsvurdering, skal der foretages en opdatering af væsentlighedsvurderingen, inden planen eventuelt kan vedtages og tilladelser til projektet eventuel kan meddeles.

Såfremt ændringer eller nye oplysninger giver anledning til tvivl om, hvorvidt centraliseringen med tilhørende anlæg kan påvirke Natura 2000 områder væsentligt skal der udarbejdes en Natura 2000 konsekvensvurdering.

8. Referencer

Kallestrup, H., Rasmussen, J.J. Baatrup-Pedersen, A, Davidsen T.A & Larsen S.E, 2019. Fysiske og kemiske kvalitetselementer og understøttelse af god økologisk tilstand i vandløb. Notat fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Økologi, AU.

Miljøstyrelsen 2016: Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn.

Miljøstyrelsen, 2020: Natura 2000-basisanalyse 2022-2027.

Miljøstyrelsen, 2020: Natura 2000-basisanalyse 2022-2027.
Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen. Natura 2000 område nr. 69. Habitatområde H62.
Fuglebeskyttelsesområde F43.

Miljøstyrelsen, 2020: Natura 2000-plan 2016-2021. Skjern Å. Natura 2000-område nr. 68.
Habitatområde H61. Fuglebeskyttelsesområde F118.

Miljøstyrelsen, 2020: Natura 2000-plan 2016-2021. Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen.
Natura 2000 område nr. 69. Habitatområde H62. Fuglebeskyttelsesområde F43.

Miljøstyrelsen, 2020: Habitatvejledningen. Vejledning til bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter. Vejledning nr. 48. December 2020.

Nielsen H.M., Rasmussen, B., Gertz, F., 2004: A simple model for water level and stratification in Ringkøbing Fjord, a shallow, artificial estuary. Estuarine, Coastal and Shelf Science 63 (2005): 235-248.

Naturstyrelsen, 2013: VVM-redegørelse For Mejericluster Vestjylland. Arla Foods Amba. Oktober 2013.